

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

- En studie av skillnaden mellan idrottsplats och idrottsanläggning

Matilda Andrén

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

© Matilda Andréén 2023

Fastighetsvetenskap
Institutionen för teknik och samhälle
Lunds Tekniska Högskola
Lunds Universitet
Box 118 SE-221 00 Lund

ISRN/LUTVDG/TVLM/23/5522 SE

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

-En studie av skillnaden mellan idrottsplats och idrottsanläggning

When does the duty of permit for riding facilities occur?

- A study of the difference between sports field and sports facility

Examensarbete utfört av/Master of Science Thesis by:

Matilda Andrén, Civilingenjörsutbildning i Lantmäteri, LTH

Handledare/Supervisor:

Eric Norén, universitetsadjunkt, Fastighetsvetenskap, LTH, Lunds Universitet

Examinator/Examiner:

Malin Sjöstrand, lektor, Fastighetsvetenskap, LTH, Lunds Universitet

Opponent/Opponent:

Dennis Brattefelt & Tom Laumola, Civilingenjörsutbildning i Lantmäteri, LTH, Lunds Universitet

Nyckelord:

Ridanläggning, bygglov, idrottsplats, idrottsanläggning, ridbana, paddock, ridhus, lovplikt

Keywords:

Riding facility, building permit, sports field, sports facility, riding track, paddock, indoor riding arena, duty of permit

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

Abstract

Knowing whether a riding facility requires a building permit or not is not always straightforward. Neither is it easy to understand how a riding facility compares to a sports field or sports facility. The aim of this thesis is therefore to define the differences between the definitions and understand how the duty of permit is affected by the definition of the riding facility. It is also investigated whether the legislation could be improved. The thesis was performed by primarily studying cases but also text of laws, Swedish Government Official Reports (SOU) and other relevant literature.

This thesis concludes that sports fields are defined as areas used for practising ball games or athletics while sports facilities can be utilised by any sport. According to Chapter 6 Article 1 Planning and Building Ordinance (PBF) is defined that sports fields require a building permit but not sports facilities. However, the duty of permit for riding facilities is also tried against other articles which complicates the process. SOU 2021:47 suggests that the legislation can be made easier to comprehend by exclusively using the definition sports facility, to include all types of sports, and only require duty of permit once the outdoor facilities exceed 1 500 square meters. Even though this suggestion could be an improvement for paddocks, riding tracks and riding facilities; there are still some clarifications needed in the legislation regarding indoor riding arena. It needs to be clear when indoor riding arenas required by building permit.

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

Sammanfattning

Ridanläggningar är både arealkrävande och påverkande på sin omgivning ändock är det inte helt självklart huruvida dessa anläggningar kräver bygglov eller ej. Likväl är begreppen idrottsplats och idrottsanläggning inte heller helt självklara vad de innebär och speciellt inte i förhållande till en ridanläggning, det vill säga under vilken av definitionerna som en ridanläggning platsar. Syftet med detta arbete är därmed att klarlägga vad skillnaden mellan idrottsplats och idrottsanläggning och hur detta följaktligen påverkar lovplikten för ridanläggningar samt att undersöka om och hur lagstiftningen kan göras bättre. Frågorna som är ämnade att besvaras i detta examensarbete är följande:

- Vad är skillnaden mellan en idrottsplats och en idrottsanläggning?
- Varför görs det stor skillnad på om det är en idrottsplats eller om det är en idrottsanläggning?
- Krävs det bygglov och marklov för en ridanläggning?
- Hur skulle lagstiftningen kunna göras bättre?

För att undersöka dessa frågor har studier gjorts av rättsfall, lagtext, lagkommentarer, betänkanden från statens offentliga utredningar (SOU) samt annan relevant litteratur inom området. För rättsfallens del har det gjorts en sammanställning av alla relevanta rättsfall samt det har gjorts en mer djupgående analys av ett urval av rättsfall som har besvarat ovanstående frågor mer ingående.

Resultatet av studien visar att idrottsplatser är område avsett för bollsport och friidrott medan idrottsanläggningar kan innefatta alla tänkbara sporter. 6 kap. 1 § plan- och byggförordningen (PBF) säger att idrottsplatser kräver bygglov men det finns ingen regel som säger att en idrottsanläggning kräver bygglov. Enligt ett aktuellt rättsfall har domstolen kommit fram till att ridanläggning är att likna med idrottsanläggning och därmed inte lovpliktig dock finns det ett fall som säger motsatsen att det är en idrottsplats och därmed kräver bygglov. Rättsfallet som menar på att ridanläggningen är bygglovsbefriad är ett nyare fall samt det är från mark- och miljööverdomstolen, vilket tyder på att ridanläggningar är att anse som idrottsanläggningar och följaktligen bygglovsbefriade.

Utöver reglerna i PBF finns det flera andra paragrafer som också är aktuella i frågan rörande lovplikt således plan- och bygglagen (PBL) 9 kap. 2, 3, 31 §§. Detta gör att anläggningarna kan bli lovpliktiga utan att det inverkar på huruvida det är en idrottsplats eller en idrottsanläggning. Resultatet från rättsfallsundersökningen visar att majoriteten av rättsfallen som berör ridhus kommer till slutsatsen att de kräver bygglov; för ridbanor och paddockar är det tvärtom att de inte kräver bygglov.

För att göra lagstiftningen enklare förslår SOU 2021:47 bland annat att ändra ordvalet i lagtext från idrottsplats till idrottsanläggning för att innefatta alla idrotter samt att införa lovplikt först vid 1 500 kvadratmeter för utomhusanläggningar. Utöver detta förslår utredarna även att all lovplikt ska regleras i PBL. Detta är ett lämpligt lagförslag

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

för områden avsedda för idrott, det gör lagstiftningen enklare och tydligare. Det medför att ridbanor och paddockar blir bygglovsbefriade samt att ridanläggningar kommer att kräva bygglov då de generellt är större än 1 500 kvadratmeter.

Dock behövs det tydligare lagstiftning ridhus. Idag kan ridhus bli bygglovsbefriade om fastighetsägaren kan bevisa att ridhuset är en del av jordsbruksverksamheten på fastigheten men detta har av funna rättsfall inte visat sig vara helt enkelt. SOU 2021:47 förslår att dessa ska kontrolleras i varje fall av tillsyn men det ändrar ingenting utan fastighetsägaren måste fortsatt bevisa sambandet till jordbruksverksamheten. Det behövs därför tydligare lagstiftning som visar exakt vad som krävs för att ridhusen ska vara lovpliktiga eller ej.

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

Förord

När jag skulle välja ämne att skriva om i mitt examensarbete fick jag inspiration från en av mina kurser, nämligen att skriva om bygglovsbefriade ekonomibyggnader gällande hästverksamheter. När jag fick reda på att ämnet redan var behandlat ett par år tidigare fick jag tänka om och efter lite sökning på Internet fick jag upp en nyhetsartikel där det stod ” Domstolen konstaterar att en **idrottsplats** kräver bygglov, men att ridanläggningen snarast är att jämföra med en **idrottsanläggning**, och för en sådan krävs inget bygglov.”¹ När jag läste detta ville jag med det samma bena ut skillnaden på en idrottsplats och en idrottsanläggning och varför det var så stor skillnad på dem rättsmässigt. Jag hoppas att mitt arbete kommer att skapa lite tydlighet i frågan och att det ska bli enklare i framtiden att förstå skillnaden.

Jag vill passa på att tacka min handledare Eric Norén för stöttning och diskussioner som har fört arbetet framåt.

Tack!

Lönsboda maj 2023
Matilda Andrén

¹ Anna Nyberg. 2022. *Anläggningen på Flyinge måste söka nytt tillstånd*. Tidningen Ridsport. 2022-09-14. Tillgänglig: <https://www.tidningenridsport.se/anlaggningen-pa-flyinge-maste-soka-nytt-tillstand/> [Hämtad 2022-11-22].

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

Innehållsförteckning

Abstract	6
Sammanfattning	8
Förord.....	11
Ordlista och förkortningar.....	16
Hänvisningar till författningar	16
Begreppsförklaringar	16
1. Inledning	18
1.1 Bakgrund.....	18
1.2 Syfte	19
1.3 Frågeställning.....	19
1.4 Metod	20
1.4.1 Val av metod.....	20
1.4.2 Material och urval	20
1.4.3 Avgränsningar.....	21
1.4.4 Felkällor	21
1.5 Tidigare studier	22
1.6 Disposition	23
2. Teori.....	24
2.1 Häst	24
2.1.1 Ridsport.....	24
2.1.2 Paddock.....	25
2.1.3 Ridbana	25
2.1.4 Ridhus	26
2.1.5 Ekonomibyggnad	26
2.2 Idrott.....	27
2.2.1 Idrottsanläggning	27
2.2.2 Idrottsplats.....	28
2.3 Lovplikt.....	29
2.3.1 Bygglov.....	29
2.3.2 Förhandsbesked.....	30

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

2.3.3 Marklov	30
2.4 Lagar – bakgrundsinformation.....	31
2.4.1 Historia.....	31
2.4.2 ÄPBL	32
2.4.3 PBL	32
2.4.4 PBF	33
2.4.5 Lag, förordningar och föreskrift.....	33
3. Relevanta lagrum	34
3.1 ÄPBL	34
3.2 PBL	35
3.2.1 PBL 9 kap. 2 §.....	35
3.2.2 PBL 9 kap. 3 §.....	36
3.2.3 PBL 9 kap. 31 §.....	36
3.3 PBF	37
4. Betänkanden.....	39
4.1 SOU 2005:77	39
4.2 SOU 2021:47	41
4.2.1 Idrottsanläggning	42
4.2.2 Lovplikten	44
4.2.3 Remissyttranden.....	45
5. Rättsfall	47
5.1 Ridbana – krävs det lov och i så fall när?	49
5.2 Paddock – krävs det lov och i så fall när?.....	49
5.3 Ridhus – krävs det lov och i så fall när?	50
5.4 Ridanläggning – krävs det lov och i så fall när?	52
6. Fallstudie.....	53
6.1 KamR 1567-11 – utredande dom rörande lovplikt för ridbana.....	53
6.2 Nacka Tingsrätt P 2224-13 – en ridbanadom som bekräftar bygglovsbefrielse55	
6.3 Nacka Tingsrätt P 5618-17 – paddock är att anse som en ridbana	56
6.4 Vänersborgs Tingsrätt 4461-17 – en ridanläggning som kräver lov	57
6.5 MÖD P 8384-21 – en ridanläggning som inte kräver lov	59

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

7. Diskussion.....	62
7.1 Vad är skillnad mellan en ridbana och en paddock?.....	62
7.2 Vad är skillnaden mellan en idrottsanläggning och en idrottsplats?.....	63
7.3 Kräver ridbanor/paddockar bygglov?	63
7.4 Kräver ridhus bygglov?.....	64
7.5 Kräver ridanläggningar bygglov?	65
7.6 Hur ska lagen definieras?.....	66
8. Slutsats	70
Referenser	72
Offentliga tryck.....	72
Rättsfall	72
Regeringsrätten	72
Kammarrätten.....	72
Mark- och miljööverdomstolen.....	72
Tingsrätten	73
Myndighetspublikationer	74
Böcker	75
Webbsidor	76
Examensarbeten	78
Bilagor.....	79

Ordlista och förkortningar

Hänvisningar till författningar

FTL	Fastighetstaxeringslag (1979:1152)
PBF	Plan- och byggförordning (2011:338)
PBL	Plan- och bygglag (2010:900)
ÄPBL	Äldre Plan- och bygglag (1987:10)

Begreppsförklaringar

Föreskrift	Föreskrifter är bindande regler som utfärdas av myndigheter med ett bemyndigande från regeringen.
Förordning	Förordningar utfärdas av regeringen och de är till för att förtydliga och precisera det som står i lagtext.
Hästanläggning	I denna rapport används samlingsnamnet hästanläggning för paddock, ridbana, ridhus och ridanläggning.
Ridanläggning	Ett samlat område för utövning av ridverksamhet. Kan innefatta olika anläggningar såsom stall, förråd, ridhus, anläggning för ridning utomhus, parkering, gårdsplan, vägar med mera.
SOU	Statens offentliga utredningar. När regeringen ska lägga fram ett nytt lagförslag tillsätts ofta en utredning som ska utreda en viss fråga eller flera frågor som sedan sammanställs i en rapport kallat betänkande och som sedan publiceras i Statens offentliga utredningar.

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

1. Inledning

Detta kapitel sammanställer examenarbetets bakgrund, syfte, frågeställning, metod, avgränsningar, felkällor, tidigare studier samt arbetets disposition.

1.1 Bakgrund

En ridanläggning kräver generellt stor yta oavsett om den är till för hobbyverksamhet eller för näringsverksamhet. Hur en ridanläggning är utformad kan variera i väldigt hög grad och vilka anordningar som krävs beror på vilken typ av verksamhet som är tänkt att bedrivas på ridanläggningen. För att till exempel anlägga en ridanläggning med ändamål ridskola med möjlighet till tävlingsverksamhet krävs det exempelvis; diverse byggnader såsom stall och förråd av olika slag, gårdsplaner, hagar, uppställningsplatser, vägar och områden för träning och tävling såväl inomhus som utomhus.² Ridanläggningarna tar inte endast upp stora arealer de påverkar även sin omgivning på andra sätt såsom via allergener och lukt.³

Det finns en stor mängd ridanläggningar runt om i landet både för enskilt bruk och för flera användare. Enligt en anläggningsrapport från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har 91% av Sveriges kommuner en ridhall/ridhus 2019.⁴ De flesta av ridhusen är belägna vid en ridskola och flera av ridanläggningarna har fler än ett ridhus. Rapporten visar även på att ridanläggningar ägs av kommun, privat och av ideella föreningar. Enligt rapporten fanns det 634 ridhallar 2019, dock betonas det att de ridhallar som är privatägda och utan kommunalbidrag inte ingår i denna statistik, vilket visar på att det kan finnas ännu fler ridhus och därmed ridanläggningar i landet.⁵

Vid anläggandet av en ny ridanläggning är det flera saker som behöver beaktas och inte minst placering och utformning. Även lovplikt är en viktig fråga, det vill säga om det krävs bygglov/marklov eller ej. Bakgrunden till detta examensarbete ligger i en tidningsartikel från Tidningen Ridsport som refererar till Mark- och miljööverdomstolens fall MÖD 8384-21.⁶ Det tidningen skriver är följande;

² Svenska Ridsportförbundet. 2014. *Hästanläggning – en guide*. Tillgänglig: <https://ridsport.se/download/18.205c2fae184b3fef19545e3d/1669727341349/hastanlaggningar-en-guide.pdf> [2023-01-16].

³ Robin Engberg & Martin Karlsson. 2011. *Konfliktförebyggande rekommendationer vid boende med närliggande hästhållning – Jämförelse av faktorer i Skåne läns rapport "Hästar och bebyggelse" mot faktorer beaktade i rättsfall avgjorda 2009 till 2011*. Högskolan i Gävle.

⁴ Sveriges Kommuner och Regioner. 2019. *Anläggningsrapporten 2019 – idrott och fritid*. Tillgänglig: <https://rapporter.skr.se/anlaggningsrapporten-2019---idrott-och-fritid.html> [Hämtad 2023-04-29].

⁵ Ibid.

⁶ Nyberg. *Anläggningen på Flyinge måste söka nytt tillstånd*.

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

*”[d]omstolen konstaterar att en idrottsplats [förf. understrykning] kräver bygglov, men att ridanläggningen snarast är att jämföra med en idrottsanläggning [förf. understrykning], och för en sådan krävs inget bygglov.”*⁷ Detta citat väckte mitt intresse för att undersöka vad som är skillnaden mellan en idrottsplats och en idrottsanläggning och varför det görs så stor skillnad lovpliktsmässigt mellan dem.

Det ska nämnas som ett förtydligande, i detta arbete används begreppet *hästanläggning* som ett samlingsnamn för ridanläggning, ridhus, paddock och ridbana. Det ska även nämnas att i detta arbete studeras ridbana, paddock, ridhus samt ridanläggning för att få en mer bredd i hur olika hästanläggningar behandlas gällande lovplikt och inför gällande lag. Examensarbetet ska främst ta reda på om en ridanläggning är lovpliktig eller ej men de andra åtgärderna är av betydelse eftersom de ofta är en del av en ridanläggning samt de är mindre till ytan och kan ge en insikt i hur ridanläggningar som är större ska och bör behandlas inför lagen.

1.2 Syfte

Syftet med detta examensarbete är att undersöka när ridanläggningar är lovpliktiga samt vilka regler som gäller för dem. Undersökningen kommer att utgå från definitionerna idrottsplats och idrottsanläggning och huruvida de hänger samman med ridanläggning. Arbetet syftar på att undersöka hur lagstiftningen har sett ut, hur den ser ut samt hur den kan se ut för att optimera lämpligheten samt göra det enklare att tillämpa och förstå. Det vill säga ”de lege lata”, resonemang om nu gällande rätt och ”de lege ferenda”, resonemang om hur utformningen bör vara för lagen.

1.3 Frågeställning

- Vad är skillnaden mellan en idrottsplats och en idrottsanläggning?
- Varför görs det stor skillnad på om det är en idrottsplats eller om det är en idrottsanläggning?
- Krävs det bygglov och marklov för en ridanläggning?
- Hur skulle lagstiftningen kunna göras bättre?

⁷ Ibid.

1.4 Metod

1.4.1 Val av metod

För att finna svar på frågeställningarna till detta arbete har det utförts studier genom den så kallade rättsdogmatiska metoden. Denna metod präglas av tolkning och systematisering av den nu gällande lagen. Det övergripande som denna metod utformas av är att göra en vetenskaplig, kritisk och ibland även samhällsvetenskaplig problematisering av gällande rätt.⁸ Detta arbete har till största del bestått av en språklig analys av lagtext. Arbetet har lagt vikt vid ordval och innebörder av begrepp. För att konkretisera vad som har gjorts i denna studie är det studier av bland annat litteratur, rättsfall, lagparagrafer, lagkommentarer och statens offentliga utredningar (SOU). Detta för att klargöra hur domstolarna har bedömt frågorna och begreppen i praktiken samt hur lagstiftarna har valt att utföra lagtext och bakgrunden till ordvalen i lagtext.

1.4.2 Material och urval

Teori

Den inledande delen av arbetet består av en redogörelse angående teori gällande hästsport, olika anläggningar inom hästsporten, definition av idrottsanläggning och idrottsplats samt en förklarade del av olika lov som kan sökas för anläggningarna. Denna del har främst utförts genom studier av relevant litteratur. Anledningen till denna teoridel är att ge en bredare förståelse för läsaren vad de olika definitionerna innebär samt att reda ut skillnaderna på de olika ordvalen. Teoridelen ska skapa en bättre förståelse inför resultatdelen och diskussionsdelen.

Rättsfall

För att finna relevanta rättsfall för arbetet har rättsdatabasen Juno använts som källa. Följande nyckelord har använts som sökkriterier: ”ridbana bygglov”, ”paddock bygglov”, ”ridhus bygglov”, ”ridanläggning bygglov”, ”ridbana marklov”, ”paddock marklov”, ”ridhus marklov” och ”ridanläggning marklov”. Av dessa sökord har en stor mängd rättsfall påträffats, uppskattningsvis över 200 rättsfall, dessa är både relevanta och mindre relevanta för arbetet. För att få fram de som är relevant för arbetet har alla lästs igenom och undersökts. De som har valts ut har uppfyllt något eller några av följande kriterier:

- Domen i sig handlar om det krävs, eller inte krävs, bygglov, marklov eller förhandsbesked för att anlägga en ridbana, en paddock, ett ridhus eller en ridanläggning.
- Domstolen redovisar i domen att det krävs, eller inte krävs, bygglov, marklov eller förhandsbesked för att anlägga en ridbana, en paddock, ett ridhus eller en ridanläggning men att själva domen i sig kanske handlar om något helt annat.

⁸ Samer Majid. 2022. *Vad innebär rättsdogmatik?* Lawline. Tillgänglig: <https://lawline.se/answers/vad-innebar-rattsdogmatik> [Hämtad: 2023-05-17].

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

- I domen hänvisar man till en annan dom där domstolen har fastställt om det krävs, eller inte krävs, bygglov, marklov eller förhandsbesked för att anlägga en ridbana, en paddock, ett ridhus eller en ridanläggning.

Det ska nämnas att vissa av rättsfallen prövas enligt gamla PBL (ÄPBL) men att en majoritet prövas enligt den nya PBL. Det har inte gjorts någon skillnad på om de prövas enligt nya eller gamla PBL inom arbetet eftersom definitionen i plan- och byggförordningen (PBF) och kopplingen är densamma i ÄPBL som PBL vad gäller idrottsplatser.

Lagutredningar

En stor del i arbetet går ut på att reda ut hur och varför lagen ser ut som den gör, de lege lata. Lagtext, lagkommentarer, propositioner, SOU med mera studeras och diskuteras inom arbetet för att reda ut hur lagen har sett ut, hur den ser ut samt hur en gällande utredning vill att den ska se ut.

1.4.3 Avgränsningar

För att undersöka skillnaden mellan idrottsplats och idrottsanläggning skulle frågan likväl kunna studerats angående alla typer av idrotter men detta arbete har avgränsats till att endast innefatta anläggningar för ridsport. I sammanhanget ska det även nämnas att alla discipliner inom hästsport vars anläggningar inte har studerats inom detta arbete. De discipliner som kan utföras i ett ridhus, på en paddock, på en ridbana eller inom en ridanläggning har studerats. Med detta sagt har anläggningar för bland annat distansritt, körsport och galopp inte studerats.

Arbetet skulle även ha kunnat gå djupare in på frågan angående bygglovsbefriade ekonomibyggnader för hästverksamheter eftersom det är en relevant del i sammanhanget. Denna fråga är dock redan utredd i ett tidigare examensarbete.⁹

1.4.4 Felkällor

Rättsfall

En felkälla i arbetet gäller valet av rättsfall. Vid sökningen av rättsfall kan det ha funnits fall som egentligen borde ha tagits med men av någon anledning har förbisetts. En anledning till detta kan vara okunskap från min sida, det kan även vara på grund av fel ordval vid sökningarna. Sökorden kan både ha varit för breda och för snäva. En annan felkälla angående rättsfallen, likväl för lagtext, propositioner och likande texter är tolkningsfel. Genom att studera många olika rättskällor har detta fel försökts att minimeras.

Det ska även nämnas att det är endast hästanläggningar där åtgärden har prövats av domstol som har beaktats i detta arbete. Hästanläggningar som har fått lov av byggnadsnämnder och där ingen har överklagat har inte undersökts i detta arbete och

⁹ Se vidare under avsnitt 1.5 Tidigare studier.

inte heller de som har uppfört hästanläggningar utan att söka om lov överhuvudtaget har undersökts.

Litteratur

Gällande litteraturstudier finns det en mängd olika studier att undersöka och för detta arbete har ett urval gjorts, vilket kan resultera i att fel urval har gjorts. För att minimera denna felkälla har flera källor studerats för att finna flera källor som bekräftar varandra.

1.5 Tidigare studier

Charlotte Nilssons examensarbete om *Ekonomibyggnader för hästverksamhet – Prövning av 9 kap 3 § plan- och bygglagen (2010:900) i praktiken* vid Lunds Tekniska Högskola avhandlar huruvida ridhus, stall och andra hästrelaterade byggnader kan anses vara ekonomibyggnader. Därmed om byggnaderna kan anses vara bygglovsbefriade eller ej.¹⁰

I examensarbetet *Konfliktförebyggande rekommendationer vid boende med närliggande hästnäring – En jämförelse av faktorer i Skåne läns rapport "Hästar och bebyggelse" mot faktorer beaktade i rättsfall avgjorda 2009 till 2011* av Robin Engberg och Martin Karlsson vid Högskolan i Gävle studerar författarna vilka faktorer berörande hästar och bebyggelse som gjorde att åtgärderna hamnade i domstol.¹¹

¹⁰ Charlotte Nilsson. 2019. *Ekonomibyggnader för hästverksamhet – Prövning av 9 kap 3 § plan- och bygglagen (2010:900) i praktiken*. Lunds Tekniska Högskola.

¹¹ Robin Engberg & Martin Karlsson. 2011. *Konfliktförebyggande rekommendationer vid boende med närliggande hästhållning – Jämförelse av faktorer i Skåne läns rapport "Hästar och bebyggelse" mot faktorer beaktade i rättsfall avgjorda 2009 till 2011*. Högskolan i Gävle.

1.6 Disposition

Kapitel 1: Inledning

Det inledande kapitlet redogör för inledning, bakgrund, syfte, frågeställning, metod samt tidigare studier.

Kapitel 2: Teori

Det andra kapitlet beskriver bakomliggande teori inom ämnet häst, idrott, lovplikt samt lagtext. Kapitlet utreder även definitioner av en rad begrepp.

Kapitel 3: Relevanta lagrum

Kapitel 3 behandlar relevanta lagrum inom arbetet.

Kapitel 4: Betänkanden

I kapitel 4 återges två SOU:er som har utrett hur idrottsplatser och idrottsanläggningar ska utformas inför lagen.

Kapitel 5: Rättsfall

Det femte kapitlet redogör för resultatet från 45 rättsfall som har behandlat lovplikten för ridbanor, paddockar, ridhus och ridanläggningar.

Kapitel 6: Fallstudie

Fem rättsfall som har visat sig ha en större betydelse för detta arbete får en djupare genomgång i kapitel sex.

Kapitel 7: Diskussion

Kapitel 7 innehåller diskussion från föregående kapitel.

Kapitel 8: Slutsats

Det sista kapitlet, kapitel 8, sammanställer slutsatsen som kopplas samman till frågeställningarna samt resultatet från teori, resultatdel samt diskussionsdel.

Bilaga 1.

Under denna bilaga återfinns alla rättsfallen som är relevanta för arbetet.

2. Teori

Kapitlet redovisar den bakomliggande teorin inom ämnet, allt för att ge en djupare förståelse samt redogöra för problematiken inom ämnet.

2.1 Häst

Under denna kategori presenteras relevant information berörande ridsport för att ge en djupare förståelse för vad det är samt sätta det i sammanhang för hur stort och betydande det är för idrottsverksamheten i Sverige. Under kategorin redogörs även för definitionerna gällande paddock, ridbana, ridhus samt ekonomibygnad.

2.1.1 Ridsport

Ridsport är en idrott där samspelet mellan häst och ryttare/kusk bedöms. Män och kvinnor tävlar mot varandra på lika villkor, det enda undantaget är individuell voltige. Svenska Ridsportförbundet organiserar de nationella tävlingarna och Fédération Equestre Internationale (FEI) organiserar de internationella tävlingarna.¹² Det finns tio olika grenar som det Svenska Ridsportförbundet ansvarar för och de är följande: distansritt, dressyr, fälttävlan, hoppning, körning, mounted games, parasport, reining, voltige, working equitation (WE). Utöver de ovannämnda finns det ytterligare ett antal grenar som man kan utöva och tävla i, såsom galoppsport, westernridning, islandshästridning, trav, galopp och hästpolo.¹³

Ridsporten har över 155 000 enskilda medlemmar och det finns ca 450 ridskolor runt om i landet.¹⁴ Uppskattningsvis finns det 355 000 hästar i Sverige.¹⁵ Detta gör ridsporten till en av de största sporterna i Sverige, det är den näst största ungdomsidrotten efter fotbollen. Ridsport anses även vara en folksport numera och man räknar med att var tredje person i Sverige har kontakt med en häst varje dag.¹⁶ Ridsport har gått från att ha varit en liten sport där endast officerarna fick tävla till att vara en av de största sporterna i Sverige på drygt ett halvt århundrande.¹⁷

¹² Bo Furugren & Gudrun Orava. 2023. *Ridsport*. Nationalencyklopedin (NE). Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedin/lang/ridsport> [Hämtad 2023-02-13].

¹³ Svenska Ridsports Förbundet. u.å. *Grenar*. Tillgänglig: <https://utbildning.sisuforlag.se/ridsport/utbildning/hastkunskap/hastkunskapssajten/om-ridsporten/grenar/> [Hämtad 2023-02-07].

¹⁴ Svenska Ridsports Förbundet. 2023. *Statistik*. Tillgänglig: <https://ridsport.se/om-oss/statistik> [Hämtad 2023-02-07].

¹⁵ Hästnäring i siffror. 2016. *Hästantal*. Tillgänglig: <https://hastnaringen-i-siffror.se/> [Hämtad 2023-02-07].

¹⁶ Furugren & Orava. *Ridsport*.

¹⁷ Ibid.

2.1.2 Paddock

Svensk ordbok förklarar paddock som ”inhägnad rastgård för hästar på stuteri, ridskola eller dylikt” och hänför även ordet till det engelska ordet *paddock* som betyder hästhage eller inhägnat område för hästar där de görs klara.¹⁸

Nationalencyklopedin förklarar paddock enligt följande: ”Paddock är en inhägnad träningsbana eller rastgård för hästar; vid hästkapplopningsbanor plats där hästarna görs startklara. Internationella standardmått för en paddock avsedd som ridbana är 20x40 m”.¹⁹

De vanligaste måtten för en paddock är dock 20x60 m, anledningen till detta är att inom internationell dressyr är det standardmått. Anläggningen är vanligtvis inhägnad, till exempel av ett trästaket eller en stenmur och den har inget tak. Det är vanligt med ljusanordningar placerade runt inhägnaden, till exempel i form av gatlysen, detta för att kunna använda paddocken även under de mörka timmarna på dygnet och året.²⁰ Det är oftast olika grusmaterial som används till de undre lagerna av paddocken, till det översta lagret är det vanligt med till exempel sand, trämaterial eller gummiflis. Vad som avgör valet av material beror på vilken disciplin som främst kommer att utföra i paddocken.²¹

2.1.3 Ridbana

Vid en internetsökning på ordet ridbana ges det inga direkta träffar som förklarar vad en ridbana innebär. Det bästa resultat som ges är synonymer till ordet och då är det orden: manege, cirkusscen, hippodrom samt paddock som ges.²² Resultatet gör att ordet får tolkas ordagrant, det vill säga att det är en bana där man rider. Hur den ser ut och vilka mått den har, det finns det ingen källa på. I ett kompendium från Svenska Ridsportförbundet skriver författarna flera gånger *uteridbanan*, vilket tyder på att ridbana är en utomhusanläggning där ridning utförs.²³

¹⁸ Svensk ordbok. 2021. *Paddock*. Tillgänglig: <https://svenska.se/so/?id=159514&pz=7> [Hämtad: 2023-05-11].

¹⁹ Nationalencyklopedin. 2023. *Paddock*. Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/paddock> [hämtad 2023-02-07].

²⁰ Wikipedia. 2021. *Paddock*. Tillgänglig: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Paddock> [Hämtad 2023-02-10].

²¹ NCC. 2023. *Att anlägga en paddock*. Tillgänglig: <https://www.ncc.se/ballast/bygg-med-ballast/anlagga-en-paddock/> [Hämtad 2023-02-10].

²² Synonymer. u.å. *Ridbana*. Tillgänglig: <https://www.synonymer.se/sv-syn/ridbana> [Hämtad 2023-02-07].

²³ Svenska Ridsportförbundet. 2014. *Hästanläggning – en guide*. Tillgänglig: <https://ridsport.se/download/18.205c2fae184b3fef19545e3d/1669727341349/hastanlaggningar-en-guide.pdf> [2023-01-16].

2.1.4 Ridhus

Ett ridhus är en byggnad med en manege. Storleken kan variera väldigt mycket, de minsta är vanligen 20x40 meter för att sedan variera på hur stora de kan vara.²⁴ Ett av de största i Sverige är Crafoordhallen i Flyinge på 80x40 meter.²⁵ Hur de är utformade kan skiljas åt beroende vad de ska användas till, vilken typ av verksamhet samt vilken disciplin. För en mindre verksamhet eller för hobbyverksamhet kan det räcka med själva utrymmet för ridning samt någon förråds möjlighet, till exempel för hinderstöd och bommar eller liknande. Är ridhuset istället ämnat för en tävlingsryttare eller större verksamhet kan det finnas behov av fler utrymmen så som; läktare, plats till domare vid tävlingar, toalett, omklädningsrum med mera. Är det i sin tur en ridskola som ska använda ridhuset kanske ridskolan värdesätter en uppstigningsramp eller cafeteria. Vad som är viktigt för alla ridhus oavsett ändamål är att det ska ha bra underlag, ha bra ljusinsläpp samt varken bli för kalla eller för varma.²⁶

2.1.5 Ekonomibygnad

En ekonomibygnad är en byggnad som är uppförd för att användas i direkt anslutning till verksamheten på fastigheten. Verksamheten ska gå under jordbruk eller skogsbruk och exempel på byggnad är loge, djurstall, lagerhus, maskinhall, magasin eller växthus.²⁷

Enligt fastighetstaxeringslagen 2 kap. 2 § definieras ekonomibygnad enligt följande: ”Byggnad som är inrättad för jordbruk eller skogsbruk och som inte är inrättad för bostadsändamål, såsom djurstall, loge, lada, maskinhall, lagerhus, magasin och växthus. Växthus, djurstall och ridhus som inte har anknytning till jordbruk eller skogsbruk.”²⁸

²⁴ Nationalencyklopedin. 2023. *Ridhus*.

Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/ridhus> [Hämtad 2023-02-07].

²⁵ Brissman, Cecilia & Rosell, Christina. u.å. *Crafoordhallen på Flyinge Kungsgård räddas, Crafoordiska stiftelsen*. Tillgänglig: <https://www.crafoord.se/utvaldabidrag/crafoordhallen-pa-flyinge-kungsgard-raddas/?cn-reloaded=1> [Hämtad 2023-02-07].

²⁶ Wikipedia. 2021. *Ridhus*. Tillgänglig: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Ridhus> [Hämtad 2023-02-07].

²⁷ Skatteverket. 2023. *Ekonomibygnad*. Tillgänglig: <https://www.skatteverket.se/foretag/skatterochavdrag/fastighet/fastighetstaxering/deklareralantbruk/ekonomibygnad.4.8bcb26d16a5646a1481245e.html> [Hämtad: 2023-05-12].

²⁸ FTL 2 kap. 2 §.

2.2 Idrott

Idrott är ett samlingsnamn för olika fysiska aktiviteter, det kan vara i motionssyfte, rekreationssyfte eller i tävlingsyfte. Under kategorin idrott finns även skolämnet idrott. Till idrott hör både aktiviteter som utförs på egen hand såsom löpning samt aktiviteter som kräver redskap såsom rack, skidor eller häst. Lek är nära besläktat med idrotten genom dess fysiska omfattning, flera sporter kommer ursprungligen även från olika lekar. Andra idrottsgrenar härstammar till arbetet, exempel är jakt och krigsinspirerade idrotter. Historiskt sett har det funnits ett behov av att hävda sig och utse vem som är bäst, vilket har lett till tävling. I Sverige finns det spår av idrott och tävling tillbaka till bronsåldern, exempel på sporter är paddling, bågskytte och fäktning. Under renässansen kom bollspel till Sverige och två bollhus byggdes upp i Stockholm. Under 1800-talet uppkom det sporter såsom gymnastik, skridskoåkning samt hästsport. Åren före första världskriget fick idrotten sitt stora genombrott som folkrörelse för att sedan öka ytterligare i mellankrigstiden. Sveriges ridsidrottsförbundet (RF) bildades 1947 är både då och idag topporganisation för alla idrotter i Sverige.²⁹

2.2.1 Idrottsanläggning

Idrottsanläggning definieras som en anläggning eller en byggnad som är ämnad för idrottsutövare samt för åskådare.³⁰ För att förtydliga vad en anläggning är så är det en permanent konstruktion som befinner sig antingen på land eller vatten eller båda delarna.³¹ Under benämningen idrottsanläggning ingår både byggnader med inomhusaktiviteter såsom gym, simhallar och idrottshallar men även anläggningar för utomhussporter såsom tennisbanor och ishockeybanor. Till storlek kan de skifta avsevärt, från att endast innefatta ett område för själva utövarna att utföra idrotten på till att inrymma många tusen åskådare, till exempel Globen och Scandinavium. Vad som avgör utformning och storlek på konstruktionen beror på vilken sport som ska utövas samt hur reglerna för varje idrott lyder samt om man ska åskådare eller inte.³² Ridsidrottsförbundet preciserar idrottsanläggningar enligt följande citat ”som ett anlagt eller anvisat område för någon form av tävlingsidrott, spontanidrott eller motion oavsett ägandeförhållande.”³³

²⁹ Eva Olofsson, Jan Lindroth & Mats Hellspong. 2023. *Idrott*. Nationalencyklopedin (NE). Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/idrott> [Hämtad 2023-02-08].

³⁰ Torsten Wikenståhl. 2023. *Idrottsanläggning*. Nationalencyklopedin (NE). Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/idrottsanläggning> [hämtad 2023-02-08].

³¹ Wikipedia. 2023. *Anläggning*. Tillgänglig: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Anl%C3%A4ggning> [Hämtad 2023-02-08].

³² Wikenståhl, *Idrottsanläggning*.

³³ Johan Faskunger & Paul Sjöblom, 2017. *Idrottens samhällsnytta – En vetenskaplig översikt av idrottsrörelsens mervärden för individ och samhälle*. Ridsidrottsförbundet. Tillgänglig: https://www.rf.se/download/18.7e76e6bd183a68d7b7114c8/1664975872556/FOU2017_1-Idrottens%20samh%C3%A4llsnytta.pdf [Hämtad 2023-05-01].

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

Det ska även nämnas att idrottsanläggning finns preciserad i lagtext, nämligen i fastighetstaxeringslagen 2 kap 2 §, under begreppet specialbyggnad; bad-, sport och idrottsanläggning och är definierad enligt: ”Byggnad som används för bad, sport, idrott och liknande, om allmänheten har tillträde till anläggningen.”³⁴

Skatteverket utvecklar definitionen och förklarar att anläggningen används av enskilda personer, skolor och föreningar med mera för ändamål som berör bad, idrott, sport och likartade aktiviteter. Den övervägande aktiviteten på anläggningen är motion och gym. Om anläggningen enbart är för privatbruk ska det inte klassas som specialbyggnad.³⁵

Det ska nämnas att Riksidrottsförbundet i en text angående idrottsanläggningar och idrottsmiljöer beskriver idrottsanläggningar som anläggningar som platser eller ytor för tävling, träning samt att det sker en social verksamhet runt omkring. Riksidrottsförbundet ger exempel på vad som kan innefattas av idrottsanläggning och det är följande: idrottshall, idrottslokal, idrottsplats, simhall och ridhus.³⁶

2.2.2 Idrottsplats

Nationalencyklopedin och Svensk ordbok använder samma definition för idrottsplats och det är enligt följande; ”större anläggning för utomhusidrott vanligen med fotbollsplan och löparbanor.”³⁷ Förutom föregående definition hänvisar Nationalencyklopedin även vidare till begreppet idrottsanläggning och därmed antyder på att idrottsplats och idrottsanläggning är samma sak.³⁸

Enligt boverket finns det inte definierat i lag vad en idrottsplats är. Vid detaljplaneläggning beskrivs ofta idrottsplatser som idrotts- och sportanläggning med tillhörande byggnader.³⁹ I Boverkets föreskrifter om detaljplan finns en beteckning som heter *Besöksanläggningar* och under denna sammanfattas anläggningar som riktar sig

³⁴ FTL 2 kap. 2 §.

³⁵ Skatteverket. 2023. *Bad-, sport- och idrottsanläggning*. Tillgänglig: <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2022.3/368634.html> [Hämtad: 2023-05-12].

³⁶ Riksidrottsförbundet. 2023. *Idrottsanläggningar och idrottsmiljöer*. Tillgänglig: <https://www.rf.se/rf-arbetar-med/idrottsanlaggningar-och-idrottsmiljoer> [Hämtad: 2023-05-11].

³⁷ Nationalencyklopedin. 2023a. *Idrottsplats*. Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/idrottsplats> [hämtad 2023-02-08]; Svensk ordbok. 2021. *Idrottsplats*. Tillgänglig: <https://svenska.se/tre/?sok=idrottsplats&pz=1> [Hämtad: 2023-05-12].

³⁸ Nationalencyklopedin. 2023b. *Idrottsplats*. Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/idrottsplats> [hämtad 2023-02-08].

³⁹ Boverket. 2023. *Definitioner av begreppen idrott och idrottsplats*. Tillgänglig: https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/idrottsplatser_buller/definitioner/ [Hämtad 2023-02-14].

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

till just besökare. Inom denna kategori sammanfattas flera sports- och idrottsverksamheter, bland annat både idrottsplats och hästverksamhet.⁴⁰

Bohusläns museum beskriver idrottsplatser såsom en plats för fotboll och friidrott, någon annan sport nämns inte i sammanhanget. De beskriver att platsen består av en fotbollsplan i mitten och med en löparbana runt. Intilliggande finns det ett omklädningsrum, ett förråd, eventuellt en kiosk och eventuellt någon plats för åskådarna att sitta. Idrottsplatserna började att anläggas under 1800-talets slut och de placeras främst i storstäderna. Men allt eftersom får även de mindre samhällena idrottsplatser, de flesta idrottsplatserna ser lika dana ut med samma mått och utformning, det som skiljer dem åt är hur mycket publik de kan inhysa.⁴¹

Wikipedia har en liknande förklaring till ordet idrottsplats såsom ovanstående källor. Wikipedia beskriver det som en utomhusanläggning av mindre karaktär där individer utövar en idrott eller en sport. Är idrottsplatsen av större karaktär kallas det för arena eller stadium. De sporter som vanligast utövas på en idrottsplats är fotboll, löpning, bandy, ishockey eller konståkning. Inom området finns det ofta byggnader som inhyser omklädningsrum och förråd.⁴²

2.3 Lovplikt

Under denna kategori finns det sammanställt beskrivningar för bygglov, förhandsbesked och marklov.

2.3.1 Bygglov

Bygglov krävs i många fall när en tillbyggnad och/eller ombyggnad ska ske. En tillbyggnad innebär att öka volymen på byggnaden, det kan vara ett eller flera av följande håll: uppåt, nedåt och sidledes. Ändringar både inne i byggnaden och utanför den kan kräva bygglov. Ändringar som förändrar utseendet på byggnaden såsom att byta kulör, fasadbeklädnad och takmaterial samt om byggnaden ligger inom detaljplanelagt område kräver bygglov. En ändring på planlösningen inne i byggnaden kräver även det bygglov, dock inte att ändra rumsindelningen eller exempelvis byta golv. Ändring av användningen för bygganden kräver även detta bygglov, exempelvis från kontor till bostad.⁴³

⁴⁰ Anette Martinsson. 2020. *Boverkets föreskrifter om detaljplan*. Boverket. Tillgänglig: <https://rinfo.boverket.se/BFS2020-5/pdf/BFS2020-5.pdf> [Hämtad: 2023-05-12].

⁴¹ Bohusläns Museum. u.å. *Idrottsplatsen*. Tillgänglig: <https://www.bohuslansmuseum.se/samlingar-och-historia/gamla-historiska-artiklar/idrottsplatsen/> [Hämtad 2023-02-13].

⁴² Wikipedia. 2023. *Idrottsplats*. Tillgänglig: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Idrottsplats> [Hämtad 2023-02-13].

⁴³ Boverket. 2020. *När du behöver bygglov*. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/byggande/bygga-nytt-eller-till/bygglov/> [Hämtad 2023-04-27].

Även andra byggnadsverk än byggnader kan kräva bygglov enligt 6 kap. 1 § PBF. Om man vill inrätta, uppföra, anordna, flytta eller väsentligt ändra någon av följande anläggningar kräver det bygglov: murar, plank, upplag, materialgårdar, fasta cisterner, idrottsplatser, småbåtshamnar, friluftsbad, golfbanor, vissa vindkraftverk, radio- och telemaster samt torn. Skyltar och större ljusanordningar kräver även det bygglov.⁴⁴

Inom två år efter att bygglovet har beviljats måste byggnationen ha börjats och inom fem år ska det vara färdigställt. Det går även att ansöka om tidsbegränsat bygglov för vissa åtgärder till en maximal tid om tio år med möjlighet att förlängas upp till femton år. Kommunen kan påverka bygglovsplikten genom att både minska och utöka den. Detta framgår genom detaljplanen eller genom områdesbestämmelserna.⁴⁵

2.3.2 Förhandsbesked

Förhandsbeskedet är ett förstadium till bygglov och det är till för att kontrollera om platsen som är tänkt att bebyggas är lämplig för åtgärden. Om förhandsbeskedet är positivt kan sedan en ansökan om bygglov utföras. Men det är inte nödvändigt att söka om förhandsbesked utan prövning om lämplighet kan göras i samband med bygglovsansökan. Fördelen med att ansöka om förhandsbesked innan är att det inte krävs lika många handlingar och därmed kan tid och pengar sparas ifall platsen skulle visa sig inte vara lämplig för åtgärden. Om sökande får positivt förhandsbesked har denne två år på sig att ansöka om bygglov.⁴⁶

En anledning till att ansöka om förhandsbesked kan vara om sökande vill bebygga en obebyggd fastighet utanför detaljplanelagt område och därmed vill avgöra om det är lämpligt. En annan vanlig anledning är att sökande vill stycka av en bit från en fastighet och åtgärden är enklare att få igenom om det föreligger ett positivt förhandsbesked. Det är inte lika säkert att områden får bebyggas som inte är detaljplanelagda och därför är det en bra åtgärd att först ansöka om förhandsbesked.⁴⁷

2.3.3 Marklov

Marklov krävs främst för åtgärder såsom schaktning, fyllning, trädgård, skogsplantering och åtgärder som kan försämra markens genomsläpplighet. Detaljplanen är avgörande för när marklov krävs eller ej. Om kommunen inte har bestämt något annat i detaljplanen krävs det marklov för åtgärder såsom schaktning eller fyllning som avsevärt ändrar höjden på marken inom en allmän plats eller inom en tomt. Dock ska det nämnas att om kommunen har angett en viss höjd i detaljplanen

⁴⁴ Plan- och byggförordningen 6 kap. 1 §.

⁴⁵ Annika Gustafsson. 2020. *Bygglovsboken*, 3 uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2020), s. 122.

⁴⁶ Boverket. 2020. *Förhandsbesked*. Tillgänglig:

<https://www.boverket.se/sv/byggande/bygga-nytt-om-eller-till/forhandsbesked-for-bygglov/>
[Hämtad 2023-04-27].

⁴⁷ Gustafsson. *Bygglovsboken*, s. 125.

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

krävs det inget marklov för att tillgodose denna höjd enligt 9 kap. 11 § PBL. Det framgår ej av vare sig lagstiftning eller förarbeten vad som definierar en avsevärd markhöjning utan detta ligger hos kommunerna att bedöma. Det vanligaste är att kommunerna bestämmer att det är en halvmeter.⁴⁸

Om det krävs schaktning och/eller fyllning vid förarbetet för en bygglovspliktig åtgärd krävs det inte ett separat marklov utan det prövas tillsammans med bygglovet. Därför är det av vikt att markhöjden framgår av bygglovsansökan.⁴⁹

Kommunen kan i detaljplanen besluta om att det ska vara en utökad lovplikt gällande åtgärder som påverkar genomsläppligheten, det vill säga ingrepp som kan ändra vattnets förmåga att tränga genom marken. Två exempel är om marken asfalteras eller ersätter områden som har naturgräs med konstgräs. Dock kan lovplikten inte utökas om det står i detaljplanen att de ska utföras, till exempel om marken är avsedd för att bli en gata eller väg ska det inte krävas utökad lovplikt för att utföra åtgärden.⁵⁰

En åtgärd som egentligen inte kräver marklov kan ändå prövas i förenlighet med PBL, enligt 9 kap. 14 § PBL. Ansökan skickas in likt ett vanligt marklov och processen utförs på samma vis.

2.4 Lagar – bakgrundsinformation

Kapitlet sammanställer hur byggnadslagarna överskådligt har sett ut historiskt i Sverige samt en kortfattad förklaring angående regelhierarki.

2.4.1 Historia

Sverige har haft planlagstiftning sedan 1874, i och med att byggnadsstadgan instiftades. Det främsta syftet med stadgan var att minska riskerna för bränder i städerna och att skapa bättre framkomlighet och bekvämlighet för trafiken.⁵¹

”Stadsplanelag – lagen om stadsplan och utveckling” antogs 1907, genom denna lag fick planeringen av städerna rättslig verkan som tidigare hade saknats. Byggnadsstadgan var fortsatt verksam men i och med stadsplanelagen fick kommunerna rätt att ta mark i anspråk som skulle användas till allmänna platser såsom gatemark. Stadsplanelagen gjordes om 1931, vilket skapade möjlighet till att detaljstyra

⁴⁸ Boverket. 2018. *Marklov*. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/lov--byggande/anmalningsplikt/marklov/> [Hämtad: 2023-02-03].

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Boverket. 2020. *Plan- och bygglagstiftningens utveckling*. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/lag--ratt/plan--och-bygglagsstiftningens-utveckling/> [Hämtad 2023-02-22].

hur gator, byggnadskvarter samt allmän platsmark skulle se ut och användas, kommunen fick även möjlighet till att bestämma hur byggnader skulle se ut.⁵²

År 1947 kom nästa stora steg i utvecklingen om stadsplanering genom 1947 års byggnadslag. Den stora skillnaden var nu att kommunerna fick mer inflytande genom att de nu kunde bestämma mer om planeringen av hur nya bostäder skulle se ut samt vilka platser som var mest lämpliga för bebyggelse. Dock var det fortsatt regeringen som beslutar om de kommunala planerna. Ordet tätbebyggelse infördes i lag och fick genomslag genom att områden med tätbebyggelse endast fick bebyggas när det fanns en plan som tillät det.⁵³

Byggnadsstadgan fick ett nytt utseende 1960, möjligheten till lokala byggnadsordningar togs då bort. En likartad byggnadsbestämmelse över landet eftersträvades av staten och varje kommun fick krav på att ha en byggnadsnämnd.⁵⁴

2.4.2 ÄPBL

Regeringen ansåg att det fanns oklarheter och splittring gällande den lagstiftning som fanns och ansåg därmed att det fanns ett behov av att skapa plan- och bygglagen. Plan- och bygglagen trädde i kraft 1987 och den ersatte då de gällande lagarna; byggnadslagen och byggnadsstadgan. Den nya lagen tog sikte på att skapa en tydlig planeringsprocess samt lösa konflikter mellan olika intressen, det vill säga vems intresse som ska tillgodoses främst. Sakägare och medborgarna fick med lagen ett större inflytande, vilket gjorde att de både fick insikt i processen samtidigt större möjlighet att påverka utfallet. Regeringen ville med lagen även tydliggöra ansvarsfördelning gällande planering mellan stat, kommun och övriga parter. Med ÄPBL försvann generalplan, stadsplan och byggnadsplan och ersattes istället med detaljplan och översiktsplan. Kommunerna blev med detta tvungna att uppföra översiktsplaner över hela kommunen som beskriver vad marken och vattnet är tänkt att användas till.⁵⁵

2.4.3 PBL

24 år efter det att ÄPBL började att gälla trädde år 2011 en ny version av plan- och bygglagen i kraft. Syftet med lagändringen var att plan- och byggprocessen skulle bli enklare samt att kontrollen över byggandet skulle bli bättre. Översiktsplanens roll förstärktes samt att aktualiteten ska ses över varje mandatperiod. Med den nya lagen försvann kravet på bygganmälan innan byggstart, istället krävs det startbesked före påbörjad bygg-, rivnings- eller markåtgärd samt krävs det ett slutbesked innan byggnaden börjar att användas. Helt nytt för den nya PBL är att handläggaren inom

⁵² Ibid.

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Boverket. *Plan- och bygglagstiftningens utveckling.*

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

bygglovsprövning ska pröva om människor mer nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga har tillgänglighet i byggnaden.⁵⁶

2.4.4 PBF

Plan- och byggförordningen är skapad för att komplettera PBL. Kapitel 16 PBL skapar bemyndigande till PBF gällande hur dess tillämpningsföreskrifter ska förhålla sig till lagen. Utöver det finns det en rad bemyndiganden i PBF 10 kap. som främst är avsedda till Boverket att meddela verkställighetsföreskrifter samt andra föreskrifter angående hur bestämmelserna i PBL ska tillämpas.⁵⁷

2.4.5 Lag, förordningar och föreskrift

Det är av vikt att förstå hur normhierarkin ser ut vid rättsdogmatiska studier av hur en rättsregel ska tolkas och därför kommer här en kort sammanfattning gällande just regelhierarkin. Lagar, förordningar och föreskrifter är olika typer av regler som är bindande och överst i hierarkin av dessa tre finns lagarna och dessa beslutas av riksdagen. Därefter kommer förordningarna och deras syfte är att förtydliga lagarna, det vill säga konkretisera och precisera det som är skrivit i lagarna.⁵⁸ Det är regeringen som skapar förordningarna men det krävs att riksdagen har gett tillåtelse till det. I sin tur finns det föreskrifter och dessa har till syfte att ännu mer detaljerat beskriva det som står i lagarna och förordningarna enligt 8 kap. 1 § RF. Föreskrifterna skrivs av myndigheterna och för att de ska få tillåtelse till detta måste det stå i förordningen.⁵⁹

⁵⁶ Boverket. *Plan- och bygglagstiftningens utveckling*.

⁵⁷ Pontus Gunnarsson. Plan- och byggförordningen (2011:338) 1 kap. 1 §, Karnov 2022-10-01 (JUNO).

⁵⁸ Folkhälsomyndigheten. 2022. *Om lag, förordning och föreskrift*. Tillgänglig: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/foreskrifter-och-allmannarad/om-lagar-forordningar-och-foreskrifter/> [Hämtad 2023-02-22].

⁵⁹ Boverket. 2022. *Regelhierarki – från lag till allmänt råd*. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/lag--ratt/forfattningssamling/regelhierarki/> [Hämtad 2023-02-22].

3. Relevanta lagrum

Inom detta kapitel finns en sammanställning på lagar som har varit och är relevanta för frågorna inom detta examensarbete.

3.1 ÄPBL

I PBL från 1987, nu kallat ÄPBL, finns idrottsplats med i lagtext, närmare bestämt i 8 kap. 2 § ÄPBL. Enligt denna lag krävs det bygglov för att anordna en idrottsplats.

8 kap. 2§ I fråga om andra anläggningar än byggnader krävs bygglov för att

1. anordna nöjesparker, djurparker, idrottsplatser, skidbackar med liftar, kabinbanor, campingplatser, skjutbanor, småbåtshamnar, friluftsbad, motorbanor och golfbanor,
2. anordna upplag eller materialgårdar,
3. anordna tunnlar eller bergrum som inte är avsedda för tunnelbana eller gruvdrift,
4. inrätta fasta cisterner eller andra fasta anläggningar för kemiska produkter, som är hälso- och miljöfarliga, och för varor som kan medföra brand eller andra olyckshändelser,
5. uppföra radio- eller telemaster eller torn,
6. uppföra vindkraftverk som
 1. är högre än 20 meter över markytan,
 2. placeras på ett avstånd från gränsen som är mindre än kraftverkets höjd över marken,
 3. monteras fast på en byggnad, eller
 4. har en vindturbin med en diameter som är större än tre meter,
7. uppföra murar eller plank,
8. anordna parkeringsplatser utomhus,
9. anordna begravningsplatser, och
10. väsentligt ändra anläggningar som avses i 1–9.

Innan införandet av ÄPBL förekom inte de uppräknade anläggningarna under punkt 1 i någon lag som syftade på att de krävde tillståndspflicht. Orsaken till att de skulle tas med nu var att lagstiftaren ansåg att de var arealkrävande, påverkar närboende, inverkar på landskapsbilden samt att de berör det rörliga friluftslivets intressen. Ofta är anläggningarna stora, vilket medför att de behöver ta stora mark- och vattenområden i anspråk men även att utsikten över området ändras. De medför även att transporter inom området ökas, vilket påverkar grannar och trafikflödet i området.⁶⁰

⁶⁰ Prop. 1985/86:1. *Med förslag till ny plan- och bygglag*. s. 682-684

I tidigare författningar användes uttrycket ”idrotts- eller fritidsanläggningar” för det som nu kom att bli punkt 1 ovan. Anledningen till att istället använda sig av uppräkningslista är för att det skulle vara tydligt vilka anläggningar som kräver bygglov. Lagrådet anser inte att begreppet ”idrotts- och fritidsanläggning” är tillräckligt tydligt. Syftet med uppräkningslistan i 8 kap 2 § PBL är att listan ska bli uttömmande och att det är tydligt vilka anläggningar som kräver bygglov och vilka som inte gör det. Bestämmelserna i 8 kap 1-2 §§ kommer att i flera fall prövas tillsammans då flera av anläggningarna kräver byggnader, vilket prövas i 8 kap 1 § ÄPBL. Det kan finnas anläggningar som inte redogörs under punkt 1 i 8 kap 2 § ÄPBL och därmed inte är bygglovspliktiga men i sin tur är det enligt 8 kap 1 § ÄPBL. Detta till grund av att det krävs byggnader för att anläggningen ska vara funktionsduglig och byggnaderna i detta fall är bygglovspliktiga.⁶¹

Angående ordalaget ”anordna” ska ordet tolkas som att det innefattar åtgärder som behövs för att förbereda marken för den anläggning som är tänkt att vara på området. Vid idrottsplatser och golfbanor krävs det relativt omfattande åtgärder för att marken ska bli lämplig, vilket gör det tydligt när dessa är bygglovspliktiga. Medan vid badplatser och skidbackar kan det krävas färre och mindre åtgärder eller till och med ingen alls för att dessa utrymmen ska kunna användas för det tänka ändamålet. Detta medför att dessa anläggningar är bygglovsbefriade till det att fastighetsägaren väljer att utföra någon åtgärd på platsen som förbereder marken för anläggningen. Exempel på åtgärder som gör att det krävs bygglov för en badplats är rensning, utfyllnad och anläggande av bryggor. Det ska även nämnas att anordna en campingplats kan utföras utan att någon åtgärd krävs alls men det är ändå bygglovspliktigt eftersom de är uppräknade i punkt 1.⁶²

3.2 PBL

När nya PBL trädde i kraft flyttades lovplikten för anläggningar och därmed även begreppet idrottsplats ut till PBF.⁶³ Det som är kvar i PBL är lovplikten för byggnader och de relevanta paragraferna för hästanläggningar är 9 kap. 2 §, 9 kap. 3 § samt 9 kap. 31 § PBL.

3.2.1 PBL 9 kap. 2 §

9 kap. **2 §** Det krävs bygglov för

1. nybyggnad,
2. tillbyggnad, och
3. annan ändring av en byggnad än tillbyggnad, om ändringen innebär att

⁶¹ Boverket. 2004. *Boken om lov, tillsyn och kontroll*. Tillgänglig: (Boverket: Edita Norstedt, 2004), s. 20.

⁶² Lars Uno Didón, Lars Magnusson, Stefan Millgård & Stefan Molander. 1987. *Plan- och bygglagen – En kommentar*, (Stockholm: Norstedt, 1987), s. 416-421

⁶³ Se vidare under rubrik 3.3 PBF.

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

1. byggnaden helt eller delvis tas i anspråk eller inreds för ett väsentligen annat ändamål än det som byggnaden senast har använts för eller enligt senast beviljade bygglov har anpassats till utan att den avsedda användningen kommit till stånd,
2. det i byggnaden inreds någon ytterligare bostad eller någon ytterligare lokal för handel, hantverk eller industri, eller
3. byggnaden byter färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial eller byggnadens yttre utseende avsevärt påverkas på annat sätt.

^{2 st.} Första stycket 3 c gäller bara om byggnaden ligger i ett område som omfattas av en detaljplan.

Denna paragraf är relevant för hästverksamheter då den säger att en nybyggnad kräver bygglov. Dock ska det noteras att den inte uttryckligen säger något om hästanläggningar eller något om idrottsplatser eller idrottsanläggningar utan enbart att det krävs bygglov för en nybyggnad.

3.2.2 PBL 9 kap. 3 §

^{9 kap.} **3 §** Trots 2 § första stycket 1, 2 och 3 b krävs det inte bygglov för en ekonomibyggnad för jordbruk, skogsbruk eller annan liknande näring, om åtgärden vidtas i ett område som inte omfattas av en detaljplan.

Enligt denna lag får kan en ekonomibyggnad uppföras utan bygglov om den kan hänföras till jordbruket, skogsbruket eller liknande näring. Med detta sagt kan en hästanläggning för hästverksamhet uppföras utan bygglov om det går att visa att den är en del av jordbruket på fastigheten och därmed en del av verksamheten.

3.2.3 PBL 9 kap. 31 §

^{9 kap.} **31 §** Bygglov ska ges för en åtgärd utanför ett område med detaljplan, om åtgärden

1. inte strider mot områdesbestämmelser,
2. inte förutsätter planläggning enligt 4 kap.2 eller 3 §, och
3. uppfyller de krav som följer av 2 kap. och 8 kap. 1 §, 2 § första stycket, 3, 6, 7, 9–11 §§, 12 § första stycket, 13, 17 och 18 §§ i de delar som inte har prövats i områdesbestämmelser.

Många anläggningar för hästverksamheter och för hobbyverksamhet inom häst anläggs utanför detaljplanelagt område och därför spelar denna paragraf en viktig roll i bygglovsfrågan, vilket syns tydligt i rättsfallslistan nedan.⁶⁴

⁶⁴ Se vidare under avsnitt 5. Rättsfall.

3.3 PBF

6 kap. **1 §** I fråga om andra anläggningar än byggnader krävs det bygglov för att anordna, inrätta, uppföra, flytta eller väsentligt ändra

1. nöjesparker, djurparker, idrottsplatser, skidbackar, skidliftar, linbaneanläggningar, campingplatser, skjutbanor, hamnar för fritidsbåtar, friluftsbad, motorbanor och golfbanor,
2. upplag och materialgårdar,
3. tunnlar och bergrum som inte är avsedda för väg, järnväg, tunnelbana, spårväg eller gruvsdrift,
4. fasta cisterner och andra fasta anläggningar för kemiska produkter som är hälso- och miljöfarliga och för varor som kan medföra brand eller andra olyckshändelser,
5. radio- eller telemaster eller torn,
6. vindkraftverk som
 1. är högre än 20 meter över markytan,
 2. placeras på ett avstånd från gränsen som är mindre än kraftverkets höjd över marken,
 3. monteras fast på en byggnad, eller
 4. har en vindturbin med en diameter som är större än tre meter,
7. murar och plank,
8. parkeringsplatser utomhus,
9. begravningsplatser, och
10. transformatorstationer.

I PBL 9 kapitlet framgår vilka åtgärder som kräver bygglov, rivningslov och marklov. I 9 kap. 8 § PBL återfinns en lista med nio punkter med åtgärder som kräver bygglov förutom det som har redovisats i paragraf 2–7 i samma kapitel. Den första punkten i 9 kap. 8 § PBL hänvisar till 16 kap. 7 § PBL med tillägget att föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag kräver bygglov.

Det som 16 kap. 7 § PBL i sin tur redogör för är att regeringen får meddela föreskrifter om åtgärder som kräver bygglov. Punkt 2 i 16 kap. 7 § PBL säger att om det är *andra anläggningar* än av typen byggnader samt att de har en storlek eller en funktion som kan ha en betydande påverkan på närområdet kräver de bygglov. De andra anläggningarna som syftas på finns uppräknade i PBF 6 kap. 1 §. Plan- och byggförordningen är till för att konkretisera och förtydliga Plan- och bygglagen.⁶⁵ I SOU 2005:77 utreds hur en ny PBL ska vara utformad och bli bättre än den då gällande PBL (ÄPBL) och i denna utreds även frågan rörande anläggningar och därmed idrottsplatsernas lovplikt.

I lagkommentaren till PBL skriver författarna till 16 kap. 7 § PBL att anledningen till att regleringen flyttas ut till förordningsnivå istället på lagnivå är att generella kriterier

⁶⁵ Se vidare under avsnitt 2.4.4 Lag, förordnande och föreskrift

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

endast ska finnas i lagen. Det är av vikt att förteckningen snabbt kan uppdateras gällande nya anläggningar som ska kräva lovplikt och detta görs enklast på förordningsnivå. Dessa anläggningar placeras som sagt i 6 kap. 1 § PBF och angående denna paragraf skriver författarna att det har gjorts fyra ändringar i förhållande till föregående bestämmelser när uppräkningslistan flyttas ut till förordningsnivå. Det första är att förslaget från Transportinfrastrukturkommittén gällande att slopa lovplikt för väg- och järnvägstunnlar får genomslag. Det andra är att transformationsstationer blir lovpliktiga, innan ansågs de som byggnader och var lovpliktiga genom det. Det tredje är att verbet flytta införs, det krävs numera bygglov även för att flytta anläggningarna. Det fjärde ändringen skedde i punkt 1 till anledning MKB-direktiv.⁶⁶ Utöver dessa ändringar är det samma anläggningar som fanns i 8 kap. 2 § ÄPBL.⁶⁷

⁶⁶ Prop. 2020/21:174, s. 46

⁶⁷ Camilla Adolfsson, Joel Björk-Werner & Johan Hjalmarsson. 2022. *Plan- och bygglagen (2010:900) - en kommentar*. 9 kap. 8 §. Norstedts Juridik

4. Betänkanden

Detta kapitel sammanfattar två betänkanden som är relevanta för examensarbetet. Den första, SOU 2005:77 ligger till grund för ändringarna från gamla PBL till nya PBL, sammanfattningen nedan beskriver varför utredarna gjorde de val som de gjorde, bland annat varför lagstiftningen för idrottsplats flyttades från PBL till PBF. Den andra, SOU 2021:47, är en senare utredning som har till avsikt att påverka den nuvarande PBL till att bli ännu bättre. Bland annat utreder SOU 2021:47 frågan gällande idrottsplatser och hur de bäst ska vara lagreglerade.

4.1 SOU 2005:77

Inför arbetet med att ta fram nya PBL gjordes det flera utredningar för att undersöka vad som behövdes förbättras. En av dessa utredningar resulterade i SOU 2005:77 "Får jag lov? Om planering och byggande", i denna utredning tas det bland annat upp lovplikten för anläggningar. Det står i utredningen är att det ofta uppkommer tvister angående de olika typerna av anläggningar, såväl stora som små samt både de som är lovpliktiga och de som inte är lovpliktiga. Det främsta problemet som utredarna uppmärksammar vid hantering av bygglovsfrågor är att tolka lagen i förhållande till den aktuella anläggningen, det vill säga att avgöra om anläggningen är lovpliktig eller ej. Det kan vara små skillnader som avgör om anläggningen hamnar inom definitionen för att vara lovpliktig eller ej. Utredarna observerar även att det hela tiden kommer nya anläggningar och lagen hinner därmed inte med att uppdatera listan på bygglovspliktiga byggnader, samt att listan kan komma att bli allt för lång med tiden. Utredarna menar vidare på att paragrafen kring anläggningar är uttömmande, vilket skiljer sig från hur andra PBL paragrafer är utformade. Att ha en uttömmande lista avviker från PBL:s uppbyggnad i övrigt och därför anser utredarna att det vore bäst att det finns generella regler för lovplikten och istället låter regeringen utföra förteckning över aktuella anläggningar. Utredarna anser därför att det bästa vore att de anläggningar som kräver bygglov får en generell definition i lagtext och att man sedan ska låta regeringen meddela föreskrifter angående vilka dessa anläggningar är. Utredarna anser att regeringen kan använda sig av uppräkningsmetoden i PBL 8 kap. 2§ när förteckningen ska göras dock att det krävs vissa justeringar.⁶⁸

I lagrådsremissen "En enklare plan- och bygglag" som är en följd av SOU 2005:77 skriver Lagrådet att de ser att det fanns tre problem i och med lovplikten. Det första avser hur tolkningen och avgränsningen ska göras gällande lovpliktiga anläggningar. Problem som Lagrådet ser angående detta är att det inte finns en klar definition angående några av anläggningarna samt att vissa anläggningar inte kräver särskilt stor åtgärd för att kunna användas och att vissa anläggningar är svåra att utstaka. Det andra problemet som Lagrådet belyser är att samtidigt som det finns en lång lista med bygglovspliktiga anläggningar innehåller inte listan alla objekt som borde vara med, det fattas såväl små anläggningar som pooler och bryggor som stora anläggningar som

⁶⁸ SOU 2005:77, *Får jag lov? – Om planering och byggande*, s. 701-705

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

störande industrianläggningar. Det tredje och sista problemet som Lagrådet upplever är att vissa anläggningar behöver prövas både enligt miljöbalken och PBL. Lagrådet anser att prövningarna är likartade och därmed onödigt att behöva pröva det två gånger.⁶⁹

Lagrådet påtalar även i lagrådsyttrandet att det skapas nya anläggningar fortare än att lagstiftaren hinner uppdatera listan och för in dem i lagen samt att listan kan komma att bli allt för lång, vilket skiljer sig från hur PBL i övrigt är uppbyggd. Lagrådet gör därmed samma bedömning som utredarna i SOU 2205:77 att PBL endast ska innehålla generella krav och att regeringen ska få i uppdrag att frambringa föreskrift med en uppräkningslista av aktuella anläggningar. Lagrådet poängterar att listan i 8 kap 2 § ÅPBL behövs ses över för att kontrollera att rätt anläggningar är med, det är denna lista som sedan ska placeras i PBF. Det ska vara sådana anläggningar som på grund av sin storlek påverkar närområdet och/eller att den har en sådan användning att den påverkar omgivningen. Lagrådet vill även att det ska utföras en undersökning gällande om det behöver utföras några omformuleringar. Dock ska det nämnas att det finns de remissinstanser som visar oro inför att flytta anläggningslistan från PBL till PBF eftersom de anser att det finns en risk att det kommer att bli enklare att ändra innehållet och därmed att det kan ske upprepande förändringar gällande vilka anläggningar som är lovpliktiga eller ej. På denna farhåga svarar Lagrådet att tillstånd för verksamheter gällande miljöfrågor regleras sedan tidigare genom förordningar och detta har fungerat utan sådana problem. Lagrådet poängterar även att vid varje ändring ska berörda intressenter höras och en beredning ska göras. Slutligen nämner Lagrådet i lagrådsremissen att det inte planeras för någon utökad lovplikt.⁷⁰

Regeringen skriver i propositionen ”En enklare plan- och bygglag” som ligger till förslag till lagändring att ”[d]e nuvarande bestämmelserna om krav på lov för andra anläggningar än byggnader och krav på anmälan för vissa åtgärder ska ligga på förordningsnivå.”⁷¹ Regeringen menar vidare på att det är av vikt att det skulle bli enklare att uppdatera listan med lovpliktiga anläggningar. Regeringen syftar både på möjligheten att kunna lägga till och dra ifrån aktuella anläggningar men även att kunna uppdatera genom definitioner och avgränsningar i takt med att de ändras. Det vore därmed mest lämpligt att reglera anläggningarna på förordningsnivå istället för på lagnivå. På lagnivå vill regeringen däremot att det ska vara tydligt att andra anläggningar än byggnader som på grund av sin storlek eller sin användning påverkar sin omgivning kräver bygglov. Denna regel ska placeras i PBL och i samma paragraf vill regeringen att det ska finnas ett bemyndigande som anför att regeringen i föreskrift ska ange vilka anläggningar som kräver bygglov.⁷²

Det som både utredarna till SOU 2005:77 samt regeringen vill ska bli verklighet är att listan med uppräknade bygglovspliktiga anläggningar hamnade i PBF istället för PBL

⁶⁹ Regeringen. 2009. *Lagrådsremiss – En enklare plan- och bygglag*.

⁷⁰ Regeringen. 2009.

⁷¹ Prop. 2009/10:170. *En enklare plan- och bygglag*, s. 135

⁷² Prop. 2009/10:170. *En enklare plan- och bygglag*, s. 135-140

och att regeringen får rätt att lämna föreskrifter om denna. I PBL införs en lag, närmare bestämt 16 kap. 7 §, som säger att regeringen får göra just detta samt att anläggningar som är på grund av sin storlek eller funktion kan påverka sin omgivning kräver bygglov och att då får regeringen lämna föreskrifter om detta. Efter utredningen och lagförslaget i propositionen hamnade föreskriften som nämnt i 16 kap. 7 § PBL och i PBF 6 kap. 1 § placerades listan med lovpliktiga anläggningar, detta är lagarna och förordningarna som är aktuella för tillfället.

4.2 SOU 2021:47

Regeringen utförde ett kommittédirektiv 2020 som rubricerades ”Ett förenklat och effektivt regelverk för bland annat bygglov”. Det regeringen vill få utrett är om regelverket är rättssäkert, effektivt och upplevs som ändamålsenligt. Regeringen ser att det finns möjligheter att förenkla systemet gällande lov- och anmälningsplikten. Gällande ridhus framgår av direktivet att utredarna ska undersöka om en begränsad prövning eller till och med en slopad lovplikt är möjlig.⁷³

Kommittédirektivet mynnar ut i utredningen vid namn SOU 2021:47 där utredarna tidigt konstaterar att det finns ett reformbehov gällande kraven på lov.⁷⁴ Regelverket har ändrats ett flertal gånger, vilket har lett till att det har blivit svårtillämpligt och svårförståeligt i många fall. Utredarna menar vidare på att det ska vara ett tryggt system som är förutsebart för byggherrar, där de inte riskerar påföljder efter att arbetet är färdigställt.⁷⁵

För att råda bot på problemen förslår utredningen att 9 kap. PBL samt 6 kap. PBF görs om helt och hållet. Genom ändringarna kommer all lovplikt att regleras i PBL och anmälningsplikten regleras i PBF. Utredarna förslår även att definitioner av uttryck och termer ska preciseras i lagtext. Ett exempel är ekonomibyggnad som ska få en tydlig definition,⁷⁶ som lyder enligt följande: ”en byggnad som behövs för jordbruket, skogsbruket, fisket eller renskötseln”.⁷⁷ Utredningen pekar på att flera termer har fått definition genom praxis, vilket ibland kan vara inkonsekvent och ologiskt och ibland få en innebörd som kan vara främmande i förhållande till vardagligt språkbruk. Genom att införa definitioner i PBL menar utredarna att detta problem undviks. Dock framhäver utredarna att ekonomibyggnader ska vara fortsatt bygglovsbefriade utanför detaljplanelagt område. Anledningen till detta förslag är bland annat att ekonomibyggnaderna är ofta placerade i områden där områdespåverkan är begränsad, samt bygglovsbefriandet idag inte har vållat några större problem. Det utredningen säger angående ekonomibyggnader för hästhållning är att de överväger en egen lagstiftning gällande dessa men att det är olämpligt med för många undantag från lagen,

⁷³ Dir. 2020:4. *Ett förenklat och effektivt regelverk för bland annat bygglov.*

⁷⁴ SOU 2021:47. *Ett nytt regelverk för bygglov.*

⁷⁵ SOU 2021:47, s. 24-25.

⁷⁶ SOU 2021:47, s. 26.

⁷⁷ SOU 2021:47, s. 481.

det vill säga nuvarande PBL 9 kap 3 §. Därför föreslår utredarna att bedömning om bygglovsbefrielse för ridhus ska ske i vart fall genom tillsyn.⁷⁸

4.2.1 Idrottsanläggning

Gällande lagstiftningen för idrottsplats och idrottsanläggning har utredarna valt att förslå definitionen idrottsanläggning istället för idrottsplats i lagtext. Detta på grund av att ändelsen plats ofta hänvisar till ett mindre område eller en mindre åtgärd samt att plats gärna associeras med bollsporter. Utredarna vill ha ett ord som innefattar flera sporter och som trycker på att det krävs en större åtgärd för att vara lovpliktig och därav föll valet på idrottsanläggning.⁷⁹ Regeringen säger i sitt direktiv till SOU 2021:47 att det ska vara lätt för lagstiftningen att anpassa sig efter förändringar i framtiden och genom att inte använda sig av en uppräkningslista av bygglovspliktiga anläggningar tillgododrar utredarna detta. Inom begreppet idrottsanläggning kan nya sporters anläggningar falla in utan att listan behöver uppdateras vid varje ny anläggning som bildas. Utredarna gör även bedömningen att det är större idrottsanläggningar med tävlingar och många utövare som skapar störst olägenhet för omgivningen därav har utredarna kommit fram till förslaget att idrottsanläggningar som är större än 1500 kvm ska kräva bygglov. Inom denna areal ryms flera olika typer av idrottsanläggningar, såsom utegym, boulebana, banor för padel och en ridbana. Det som inte får plats inom de måtten är en 11-mannafotbollsplan eller en hockeyrink, vilka ofta används för tävlingar och därmed är i behov av utformade parkeringsplatser, vilket i sin tur ger en ökning på områdespåverkan. Förslaget till lagstiftningen ser ut som följande:

9 kap 13 § ” Det ska för en annan anläggning än en byggnad krävas bygglov för att utomhus anordna, uppföra, flytta eller väsentligt ändra

1. en skidbacke, en skidlift, en linbana, en hamn för fritidsbåtar, en campingplats, en nöjespark eller en djurpark,
2. en idrottsanläggning som tillsammans med övriga idrottsanläggningar på en fastighet upptar en markyta som är större än 1 500 kvadratmeter,
3. en parkeringsplats som tillsammans med övriga parkeringsplatser på en fastighet upptar en markyta som är större än
 - a) 50 kvadratmeter i ett område som omfattas av en detaljplan, eller
 - b) 100 kvadratmeter i ett område som inte omfattas av en detaljplan,
4. ett upplag, en materialgård eller en fast förvaringsanläggning som är högre än 3,0 meter över markytan eller som upptar en markyta som tillsammans med andra upplag eller fasta förvaringsanläggningar på en fastighet är större än
 - a) 15 kvadratmeter i ett område som omfattas av en detaljplan, eller
 - b) 50 kvadratmeter i ett område som inte omfattas av en detaljplan,
5. en transformatorstation,
6. en tunnel eller ett bergrum som inte är avsett för väg, järnväg, tunnelbana, spårväg eller gruvdrift,

⁷⁸ SOU 2021:47, s. 517.

⁷⁹ SOU 2021:47, s. 579.

7. en mast, ett torn, en skorsten eller ett vindkraftverk som är högre än 20,0 meter över markytan eller är placerat på ett avstånd från gränsen som är mindre än anläggningens höjd över marken, och
8. en begravningsplats”.⁸⁰

En skillnad från lydelsen i 6 kap. 1 § PBF är att ordet inrätta saknas då utredarna inte anser att detta ord utgör en självständig betydelse i sammanhanget. Ordet flytta diskuterar utredarna även att ta bort för att det inte är genomförbart att flytta exempelvis en skidbacke eller bergrum. Någon fullständig konsekvensanalys av detta förslag har dock utredarna inte företagit och därmed är ordet flytta kvar.⁸¹

En anledning till att utredarna vill att idrottsanläggningar ska kräva lovplikt är att de påverkar enskilda såväl som allmänna intressen. Det är av största vikt att människor har närhet till idrottsanläggningar så att de kan utöva fysisk aktivitet, vilken är en viktig samhällsfråga.⁸² Det ska även nämnas att många idrottsanläggningar bidrar med ökad bullernivå, vilket är till nackdel för närboende och detta talar för att anläggningarna ska vara lovpliktiga enligt utredarna.⁸³ Som sagt är det främst de större anläggningar för tävling och större arrangemang som påverkar omgivningen mest. För att kunna göra en tydlig bedömning har utredningen tagit fram en tabell som visar en rad olika anläggningar samt vilka mått som de kräver, se tabell 1.

⁸⁰ SOU 2021:47, s. 573.

⁸¹ SOU 2021:47, s. 574.

⁸² SOU 2021:47, s. 575.

⁸³ SOU 2021:47, s. 576.

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

Tabell 1. Olika idrottsanläggningar och dess behov av yta och banmått⁸⁴

Anläggning/storlek i kvadratmeter	Bestämda banmått	Totalmått*	Normalmått**
fotbollsplan för barn och unga (3 mot 3)	150		
fotbollsplan för barn och unga (7 mot 7)	1 500		
fotbollsplan (tävlingmått, 11 mot 11)	6 825	8 000	
bandyplan (tävlingmått)	6 825	8 000	
ishockey (tävlingmått)	1 800		
konståkning (tävlingmått)	1 800		
sidoyta för konståkning			400
tennisbana (dubbel)	260	650	
padelbana 10 × 20 m	200		
streetbasketplan	270		
beachvolleybollplan	260		
bangolf (tävling)		2 000	
bangolf			400–1 400
boulebana			100–150
ridbana	1 200	1 500	
skateboard		1 000	
dansbana			100–300
pumptrackbana			350–1 000
utegym			500–1 000
parkourbana			400–600

I och med att sätta gränsen vid 1 500 kvadratmeter har utredarna bedömt att det ryms en rad idrottsanläggningar som inte är publikansamlade och inte heller påverkas dess omgivning nämnvärt. Utredarna har övervägt att även införa lovplikt om anläggningarna ska anläggas nära bostadshus men har inte funnit anledning till detta när det i storleksavgränsningen redan begränsar antalet som vistas kommer att vistas där. Därav anser utredarna att det räcker med att sätta en lovplikt på idrottsanläggningar först när de överstiger en area på 1 500 kvadratmeter.

4.2.2 Lovplikten

Utredningen föreslår relativt radikala förändringar gällande lovplikten och anmälningsplikten. Deras förslag är att all lovplikt ska regleras i PBL och anmälningsplikten i 6 kap. PBF. Anledningen till detta förslag kan sammanfattas genom att lagen idag är oöverskådlig, svårförståelig och ologisk. För att gå lite djupare in på anledningen så regleras idag lovplikten för byggnader i PBL medan andra anläggningar återfinns i PBF, samt kan kommunerna reglera lovplikten i viss utsträckning i områdesbestämmelser och detaljplaner med stöd av PBL. Gällande byggnader finns lovplikten för dessa i inte mindre än sexton olika paragrafer, i flera av

⁸⁴ SOU 2021:47, s. 577.

paragraferna finns det uppräknat en rad åtgärder som krävs för att få lov, i några fall finns åtgärderna uppräknade i listor som i sin tur är uppdelade i olika nivåer. För anläggningar finns lovplikten i sammanlagt sex olika paragrafer. Anläggningarna placerades i PBF för att enklare kunna vara anpassningsbara och fylla på listan med lovpliktiga anläggningar. Regeringen ville med nuvarande PBL ha en uttömmande lista som anpassades över tid och Regeringen ansåg att detta utfördes enklast genom förordningar. För att få en bättre struktur och mer lätt överskådligt föreslår nu utredarna istället att all lovplikt ska föras in i PBL medan anmälningsplikten stannar kvar på förordningsnivå i PBF. Möjligheten för kommunerna till att reglera lovplikten i områdesbestämmelser och detaljplaner vill utredarna slopa helt för att skapa likhet i alla landets kommuner.⁸⁵

4.2.3 Remissyttranden

Utredningen har skickats ut på remiss och det har inkommit ett antal remissyttrande, de som är intressanta för arbetet är från Lantbrukarnas riksförbund, Jordbruksverket, Riksidrottsförbundet samt Svenska Ridsports förbundet. Nedan redogörs för deras uttalanden.

Lantbrukarnas riksförbund (LRF)

Att ge ekonomibyggnad en definition i lag anser LRF inte vara tillräckligt utrett samt att det motsäger praxis från senare år. Utredningen anser att hästverksamheter inte ska innefattas av begreppet ekonomibyggnad medan praxis från senare tid visar på det motsatta enligt LRF. LRF hade gärna velat se en utredning från företagsperspektiv samt att utredarna hade utrett hur det hade kunnat se ut om det istället hade varit bygglovsbefrielse inom vissa områden eller fastigheter med anknytning till den verksamhet som byggnaden ska användas till. LRF anser även att frågan om att exkludera hästverksamheter ur ekonomibyggnadsfrågan är märklig, utredningen hänvisar till fall från 90- och 00-talet medan det finns senare fall som är aktuella i frågan och som säger det motsatta nämligen att hästverksamheter i lika stor utsträckning som verksamheter med andra djurslag ska inrymmas av undantagsregeln från bygglov gällande ekonomibyggnader.⁸⁶

Jordbruksverket

Jordbruksverket håller med utredningen om att ge ekonomibyggnader en legaldefinition, detta kommer att underlätta arbetet med vilka som är lovbeFriade eller ej. Jordbruksverket framhäver även att hästverksamhet som bedrivs i större omfattning

⁸⁵ SOU 2021:47, s. 508.

⁸⁶ Lantbrukarnas Riksförbund. 2021. *Remissyttrande*. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/contentassets/493562691acb41b9bc68d607e7cef2/lantbrukarnas-riksforbund-lrf.pdf> [Hämtad 2023-04-28].

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

eller yrkesmässigt ska innefattas av jordbruket. Detta medför att ekonomibyggnader som uppförs till en hästverksamhet ska inkluderas av bygglovsbefrielsen.⁸⁷

Riksidrottsförbundet

Riksidrottsförbundet bifaller utredningens förslag om att ge lovplikt för idrottsanläggningar vid först 1 500 kvadratmeter. De menar att detta utökar möjligheten till fysisk aktivitet samt att storleken inte medför en ökad risk för större folksamlingar. Dock tycker de att ytan ska ökas till 2 000 kvadratmeter för att kunna inhysa biytor till själva planen eller liknande.⁸⁸

Svenska Ridsportförbundet

Gällande legaldefinitionen för ekonomibyggnad vill Svenska Ridsportförbundet poängtera att hästnäringen/ridsport är en del av jordbruket. Svenska Ridsportförbundet bifaller förslaget att lov- och anmälningsplikten inte ska regleras i detaljplan och områdesbestämmelser, detta kommer att ge en mer likställd prövning för hela landet.⁸⁹

Det finns även lagrådsremiss berörande den nya lagstiftningen men den berör inte frågan inom detta arbete. Nästa steg som är en proposition till lagändring har inte utförts till dess att detta examensarbete är färdigt.

⁸⁷ Jordbruksverket. 2021. *Remiss avseende Betänkandet ett nytt regelverk för bygglov*.

Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/contentassets/493562691acb41b9bc68d607e7cefac2/sta-tens-jordbruksverk.pdf> [Hämtad 2023-04-28].

⁸⁸ Riksidrotts Förbundet. 2021. *Ett nytt regelverk för bygglov*. Tillgänglig:

<https://www.regeringen.se/contentassets/493562691acb41b9bc68d607e7cefac2/riksidrottsforbundet.pdf> [Hämtad 2023-04-28].

⁸⁹ Svenska Ridsports Förbundet. 2021. *Yttrande över betänkande SOU 2021:47 Ett regelverk för bygglov*. Tillgänglig:

<https://www.regeringen.se/contentassets/493562691acb41b9bc68d607e7cefac2/svenska-ridsportforbundet-svrf.pdf> [Hämtad 2023-04-28].

5. Rättsfall

Detta kapitel redogör resultatet från de rättsfall som är relevanta för att besvara given frågeställning.

Rättsfallen är först sammanställda i en tabell, se tabell 2. Efter resultattabellen återfinns rättsfallen i sammanställda texter som redogör för om åtgärderna i rättsfallen krävde lov eller ej. I tabellen redogörs det för hur många rättsfall som är aktuella inom de olika anläggningstyperna; ridbana, paddock, ridhus och ridanläggning. Tabellen visar även på hur många rättsfall som berörde bygglov, marklov samt förhandsbesked. Slutligen visar tabellen på om det krävdes lov eller ej, först en sammanställning för alla anläggningar tillsammans och sedan uppdelad beroende på vilken anläggningstyp rättsfallet berör. Alla aktuella rättsfall går att se i bilaga 1, i bilagan återges information gällande alla rättsfall om vilken anläggningstyp de berör, vilken lovplikt de berör, om det krävdes lov samt vilken paragraf som rättsfallet främst prövar samt är aktuell inom detta arbete.

Vid rättsfallsundersökningen användes en rad sökord.⁹⁰ Från dessa sökord har en stor mängd rättsfall påträffats, uppskattningsvis 200 rättsfall. Alla har studerats för att sedan kunna avgöra om de platsar inom detta arbete eller ej. De som har tagits med i arbetet har uppfyllt någon av följande kriterier:

- Domen i sig handlar om det krävs, eller inte krävs, bygglov, marklov eller förhandsbesked för att anlägga en ridbana, en paddock, ett ridhus eller en ridanläggning.
- Domstolen redovisar i domen att det krävs, eller inte krävs, bygglov, marklov eller förhandsbesked för att anlägga en ridbana, en paddock, ett ridhus eller en ridanläggning men att själva domen i sig kanske handlar om något helt annat.
- Man hänvisar till en annan dom där man har fastställt om det krävs, eller inte krävs, bygglov, marklov eller förhandsbesked för att anlägga en ridbana, en paddock, ett ridhus eller en ridanläggning.

Av detta urval har det sedan resulterat i 45 rättsfall som går att återse i bilaga 1.

⁹⁰ Se vidare under avsnitt 1.4.2 Material och urval.

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

Tabell 2. Sammanställning över antal rättsfall som berör de olika typerna av anläggningarna och de olika typerna av lov. Samt om det krävdes lov för de olika åtgärderna eller ej

Olika typer av anläggningar	Antal
Ridbana	4
Paddock	5
Ridhus	31
Ridanläggning	6
Olika typer av lov	Antal
Bygglov	42
Marklov	2
Förhandsbesked	17
Krävs det lov i sista instansen (alla anläggningar)	Antal
Ja	33
Nej	15
Oklart utfall	3
Ridbana - krävdes det lov	Antal
Ja	0
Nej	4
Paddock - krävdes det lov	Antal
Ja	0
Nej	5
Ridhus - krävdes det lov	Antal
Ja	26
Nej	3
Oklart utfall	3
Ridanläggning - krävdes det lov	Antal
Ja	5
Nej	1

Totalt sett finns det 45 relevanta rättsfall inom detta arbete. Fyra av dem berör ridbana, fem berör paddock, 31 berör ridhus och slutligen sex stycken berör ridanläggning. Några av rättsfallen berör fler än en av anläggningstyperna och inom kategorin ridanläggning är det vanligt att det ska anläggas både ridhus, paddock/ridbana samt andra åtgärder till exempel stall och hagar. Majoriteten av rättsfallen berör bygglov och näst där efter förhandsbesked som är ett förstadium till bygglov. Marklov berörs endast i två av rättsfallen.

5.1 Ridbana – krävs det lov och i så fall när?

Det finns tre rättsfall som använder definitionen ridbana och alla tre fallen behandlar ifall åtgärden kräver bygglov eller ej. Alla domarna kommer fram till samma sak nämligen att det inte krävs bygglov för att få lov att anlägga en ridbana. I fallet från Kammarrätten i Jönköping mål nr 1567-11 dom 2011-09-05 säger sista instansen att det inte krävs bygglov enligt 8 kap. 1 § ÄPBL eftersom att en ridbana inte kan anses vara en idrottsplats. Domen från Nacka tingsrätt dom 2014-03-07 i mål nr P 2224-13 hänvisar till föregående nämnda fall och beslutar samma sak att det inte krävs bygglov för ridbanan på grund av att det inte kan anses som en idrottsplats. Det sista aktuella fallet inom definitionen ridbana, mål nr M 4063-10 från Vänersborgs tingsrätt dom 2011-06-07, säger samma sak att det inte krävs bygglov men nu till anledning av att domstolen anser att hästverksamhet som drivs på fastigheten kräver en ridbana för att kunna bedrivas. Domstolen anser att ridbanan utgör en integrerad del av jordbruksverksamheten som bedrivs på fastigheten och är därmed bygglovsbefriad.

Det finns ytterligare ett fall som använder definitionen ridbana, dock är begreppsanvändningen inte konsekvent utan ordet paddock förekommer lika ofta som ridbana. Det aktuella fallet är från MÖD dom 2023-02-17 mål nr P 1666-22, där avgörandet behandlar ett förhandsbesked gällande enbostadshus och ridbana. Det domstolen kommer fram till i denna dom är att förhandsbesked inte kan ges för åtgärden på grund av att jordbruksmarken är mer värd ur ett samhällsmässigt perspektiv än att bebygga marken ur ett enskilt perspektiv i enlighet med miljöbalken 3 kap. 4 §. Däremot är domstolen inte tydlig med att redogöra ifall det krävs bygglov för ridbanan eller ej.

5.2 Paddock – krävs det lov och i så fall när?

I avgörandet om det krävs lov för att uppföra en paddock finns det ett antal domar som prövat fråga. En av dem är Vänersborgs tingsrätt dom 2015-12-07 mål nr P 3558-15 som avgör om det är möjligt att få förhandsbesked för enbostadshus, stall och paddock, vilket domstolen menar möjligt är för alla åtgärderna. Det sökande framhåller i sitt yrkande är att det inte krävs något bygglov för paddock, enligt deras kontakt via byggnadsnämnden. Detta bekräftas sedan genom domen från Vänersborgs tingsrätt, mål nr P 4687-16 dom 2017-01-20, där samma sökande har ansökt om bygglov för enbostadshus, garage och stall men inte paddock, vilket visar på att det inte krävs bygglov för åtgärden paddock.

Nacka tingsrätt dom 2018-05-18 mål nr P 5618-17 hänvisar till KamR 1567-11 som säger att det inte krävs bygglov för att uppföra en ridbana, Nacka tingsrätt gör därmed bedömningen att en paddock och en ridbana kan anses vara samma sak och därmed är bygglovsbefriade. I de följande två domarna gör domstolarna samma bedömning att paddockarna i respektive fall inte kräver ett bygglov, dock anger man inte till vilken grund, Vänersborgs tingsrätt mål nr P 285-15 dom 2015-04-23 samt Växjö tingsrätt mål nr M 1659-18 dom 2018-06-12.

5.3 Ridhus – krävs det lov och i så fall när?

Krävs inte lov

För att ett ridhus inte ska vara bygglovspliktig har rättsfallsundersökningen gett tre fall som visar när detta inträffar. Det är när fastighetsägaren kan visa att anläggningen är en del av jordbruksverksamheten på fastigheten. Enligt ÄPBL 8 kap. 1 § samt PBL 9 kap. 3 § är ekonomibyggnader bygglovsbefriade för jordbruk, skogsbruk eller liknande näring. I de två följande fallen odlar fastighetsägaren fodret på fastigheten för hästarna och därmed anser domstolen att verksamheten är väl integrerad i jordbruket, RÅ 1993 ref. 93 samt Nacka tingsrätt dom 2012-02-28 i mål nr M 5898-11. I det tredje fallet anser domstolen att ridhuset är en integrerad del av jordbruksverksamheten och därmed bygglovsbefriad, Växjö tingsrätt dom 2016-09-12 i mål nr P 4878-15.

Rättsfall där det inte krävs lov:

RÅ 1995 ref. 93

Nacka tingsrätt M 5898-11

Växjö tingsrätt P 4878-15

Krävs lov

För de fall där det däremot krävs bygglov finns det tre olika paragrafer som man prövar men kommer fram till samma sak att ridhuset är bygglovspliktigt och det är följande: 9 kap. 2 § PBL, 9 kap. 3 § PBL samt 9 kap. 31 § PBL.

PBL 9 kap. 2 §

Enligt 9 kap. 2 § PBL krävs det bygglov för en nybyggnad. Det rättsfallet MÖD mål nr P 49-15 dom 2015-01-14 och Nacka tingsrätt mål nr P 186-15 dom 2015-02-13 har gemensamt som prövar denna paragraf är att domstolarna inte definierar ridhuset som en särskild slags byggnad utan konstaterar att det är en ny byggnad som ska uppföras och därmed är bygglovspliktig enligt denna paragraf. Domstolarna berör inte att byggnaden ska användas för häständamål eller jordbruksändamål utan endast att det är en byggnad som ska uppföras och därmed bygglovspliktig enligt 9 kap. 2 § PBL.

Rättsfall där det krävs lov enligt PBL 9 kap. 2 §

MÖD P 49-15

Nacka tingsrätt P 186-15

PBL 9 kap. 3 §

Enligt 9 kap. 3 § PBL är ekonomibyggnader bygglovsbefriade om de kan anses utgöra en del av jordbruket, skogsbruket eller likande näring. Det domstolarna har konstaterat i fallen där PBL 9 kap. 3 § har prövats är att ridhuset är en självständig verksamhet som inte utgör en del av jordbruket på fastigheten och därmed inte kan anses uppfylla paragrafen och följaktligen bygglovspliktiga. För att de ska vara bygglovsbefriade krävs det att ridhuset utgör en integrerad del av jordbruksverksamheten på fastigheten.

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

Rättsfall där det krävs lov enligt PBL 9 kap. 3 §
RÅ 2005 ref.53
KamR 770-08
HovR P 13428-19
Nacka tingsrätt M 4129-11
Nacka Tingsrätt P 8714-20
Vänersborgs Tingsrätt M 3756-13
Vänersborgs tingsrätt F 2354-21

PBL 9 kap. 31 §

Enligt 9 kap. 31 § PBL ska bygglov beviljas om åtgärden ligger utanför detaljplanlagt område samt uppfyller områdesbestämmelserna, inte kräver att området planläggs samt uppfyller bland annat 2 kap och 8 kap. PBL. De rättsfall som har krävt bygglov enligt denna paragraf har en sak väldigt ofta gemensamt och det är att en eller flera grannar har klagat på att ridhuset kommer att placeras för nära deras fastighet. Det som domstolen då har sagt är att åtgärden uppfyller kraven och att åtgärden kan beviljas i de flesta av fallen, något undantag existerar. Men det som fallen nedan har gemensamt är att det krävs bygglov för att uppföra ett ridhus.

Rättsfall där det krävs lov enligt 9 kap. 31 § PBL
MÖD P 11755-20
MÖD P 7408-21
Nacka tingsrätt P 5209-14
Nacka Tingsrätt P 5618-17
Nacka tingsrätt P 8469-19
Nacka tingsrätt P 5537-22
Nacka tingsrätt P 840-22
Vänersborgs Tingsrätt P 497-15
Vänersborgs tingsrätt P 650-15
Vänersborgs tingsrätt P 703-15
Vänersborgs Tingsrätt P 1602-22
Vänersborgs tingsrätt P 5188-22
Växjö tingsrätt P 2996-14
Växjö tingsrätt P 4731-16
Växjö Tingsrätt P 1020-20
Växjö Tingsrätt P 5857-22
Växjö tingsrätt P 1130-22

Andra fall gällande ridhus

Det finns även några andra rättsfall rörande ridhus som berör bygglovsfrågan som är intressanta i sammanhanget. Den första är från Svea hovrätt dom 2020-06-25 i mål nr P 13428-19 där sakägaren har ansökt om bygglov för ett ridhus och fått det godkänt av byggnadsnämnden, hon har sedan kommit på att hennes ridhus troligtvis inte bygglovspliktigt enligt 9 kap. 3 § PBL varav hon överklagar beslutet. Domstolen säger

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

att hon har fått det bygglov för den åtgärd som hon har ansökt om, det vill säga beslutet har inte gått henne emot och därmed kan hon inte överklaga beslutet.

Ett annat fall från Svea hovrätt dom 2021-11-17 i mål nr M 9075-20 har sakägaren sökt bygglov för ett ridhus och fått detta beviljat och ha även uppfört detta ridhus. Dock fastställer domstolen sedan att det hade behövts en landskapsbildskyddsdispens och det bedömer domstolen att ridhuset på den valda platsen inte kan få.

I ett fall från Nacka tingsrätt dom 2016-10-11 i mål nr P 3578-16 har sökande ansökt om förhandsbesked för ett ridhus. Byggnadsnämnden säger att ridhuset är en sådan åtgärd enligt 9 kap. 31 § PBL som är bygglovspliktig men har inte prövat om ridhuset är lämpligt på platsen. Därav har sökande inte fått ett riktigt förhandsbesked och domstolen återförvisar fallet tillbaka till byggnadsnämnden för en ny handläggning.

5.4 Ridanläggning – krävs det lov och i så fall när?

Gällande ridanläggningar finns det fem domar som talar för att det krävs lov för att uppföra en sådan anläggning. Den första domen avgjordes i Vänersborgs tingsrätt, dom 2018-12-03 mål nr P 4461-17, där hänvisar länsstyrelsen till 6 kap. 1 § första punkten PBF och menar på att eftersom anläggningen ska användas till ridsport avgör det att anläggningen är en sådan idrottsanläggning som beskrivs i lagen och därmed kräver bygglov. Tingsrätten gör sedan ingen annan bedömning utan går på länsstyrelsens bedömning. Fallet från Växjö tingsrätt, dom 2014-06-19 i mål nr P 327-14, hänvisar länsstyrelsen till 9 kap. 2 § PBL som uppger att det krävs bygglov för bland annat nybyggnad, vilket antyder därmed att ridanläggningen kan jämföras med vilken annan nybyggnad som helst.

I de följande två fallen gör domstolarna inte hänvisning till någon lag som säger att det krävs bygglov för åtgärden utan säger att om åtgärden stämmer överens med detaljplanen kan bygglovsansökan godkännas, Växjö tingsrätt dom 2013-07-04 i mål nr P 2220-13 samt Växjö tingsrätt dom 2022-09-15 i mål nr P 6339-21. I RÅ 1997 not. 100 bedömer alla instanser att det går att ge förhandsbesked för en ridanläggning samt att bygglov kommer att beviljas när sökande har kommit till rätta med markägarna hur till vida ridvägarnas sträckning kommer att se ut.

Alla de ovanstående rättsfallen kommer fram till samma sak att det krävs lov för att uppföra en ridanläggning. Dock finns det ett fall som säger tvärt emot, mark- och miljööverdomstolen dom 2022-09-14 i mål nr P 8384-21. Domstolen refererar där till 6 kap. 1 § 1 PBF som säger att det krävs bygglov för att anlägga en idrottsplats, men domstolen gör bedömningen att en ridanläggning är att jämställa med en idrottsanläggning och inte en idrottsplats och därmed inte är bygglovspliktig.

6. Fallstudie

Det finns fem rättsfall som har varit mer intressanta i arbetet och de får en grundligare redogörelse nedan. De rättsfall som har valts ut har mer ingående än övriga rättsfall hanterat frågeställningarna i detta arbete. Det första fallet gör en grundlig utredning angående om en ridbana ska anses krävs bygglov eller ej. Det andra fallet berör även det en ridbana och i sin tur hänvisar till det första fallet i fallstudien. Det tredje fallet prövar lovplikten för både en ridbana och ett ridhus, även här hänvisar domstolen till det första rättsfallet i denna fallstudie. De två sista fallen berör ridanläggningar där det ena fallet säger att det krävs bygglov medan det andra säger att det inte krävs.

6.1 KamR 1567-11 – utredande dom rörande lovplikt för ridbana

Bakgrund

Makarna Gustavsson har anlagt en ridbana på sin fastighet, grannen Persson har därefter ifrågasatt om det inte krävs bygglov för åtgärden. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade att det inte krävdes bygglov för ridbanan, med hänvisning till 8 kap. 2 § ÄPBL. Persson överklagade beslutet till Länsstyrelsen. Han yrkade att det krävdes bygglov och att ärendet ska återförvisas till samhällsbyggnadsnämnden. Som grund till sitt yrkande har han redogjort att det tidigare fanns en ridbana på makarna Gustavssons fastighet men att denna nu har byggts ut till att innefatta internationella mått (20x60) meter, banan har även fått ett annat underlag. Utöver detta har Gustavssons uppfört sex stolpar med belysning intill ridbanan samt ett domarbås på ena kortsidan. Det har även byggts ett stall med sex boxar samt parkeringsplats för bilar och uppställningsplats för hästransporter. Sammanfattningsvis menar Persson på att detta måste anses vara en idrottsanläggning och därmed bygglovspliktigt.

Makarna Gustavsson har bemött yrkandet och menar att de först hade en ridbana med måtten 20x40 samt belysning i form av två stolpar. Det är främst deras dotter som utnyttjade denna ridbana och för att ge henne ridsällskap byggde de ett stall för att kunna inhysa hästarna till ridsällskapet. Vid denna tidpunkt hade ridbanan hamnat i dåligt skick, när de förbättrade ridbanan passade de på att förlänga denna 20 meter, vilket är standardmått för en ridbana. Denna ridbana används av dottern och de som har sina hästar där, det anordnas inga tävlingar på platsen. Belysningen som sattes upp är på låga stolpar och ljuset är riktat nedåt. De menar att det inte är något domarbås utan en plats där föräldrar kan sitta och titta i skydd från väder och vind samt en förvaringsplats. Angående parkeringsplatsen var det för att skapa en säker yta där man kan lasta i och ur hästar.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen hänvisar till 8 kap. 2 § ÄPBL samt till förarbetena till bestämmelsen (prop. 1985/86:1 s. 682-684) som säger att det krävs bygglov för att anordna idrottsplatser. I propositionen skriver regeringen att idrottsplatser är arealkrävande, medför konsekvenser för närboende samt att de kan påverka friluftslivet samt landskapsbilden och därför kräver de bygglov. Det står vidare i propositionen att det

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

inte spelar någon roll om idrottsanläggningen (notera ordvalet) ska användas för allmänt bruk eller för enskilt bruk, det krävs bygglov för båda ändamålen. Länsstyrelsen gör därmed bedömningen att ridbanan är en idrottsplats och följaktligen kräver bygglov.

Förvaltningsrätten

Makarna Gustavsson överklagar beslutet till förvaltningsdomstolen och framför bland annat att en paddock (notera ordvalet paddock) kan jämföras med en hage och för en hage krävs det inget bygglov.

Persson framför följande ”En paddock är, enligt alla vedertagenpraxis, en hage där hästarna görs klara för ridning eller löpning. Ridbanan kan aldrig vara en paddock.” Han anser följande att ridbanan och alla byggnader vid sidan om är att anse att det är idrottsplats (notera även detta ordval) och därmed bygglovspliktig.

Boverket har på begäran lämnat ett yttrande där de reder ut om ridbanan är bygglovspliktig eller ej. De hänvisar till 8 kap 1 § ÄPBL som säger att det krävs bygglov för att uppföra byggnader och tillbyggnader. De hänvisar vidare till 8 kap. 2 § ÄPBL som säger att även andra anläggningar bland annat idrottsplatser kräver bygglov. Boverket anför att en ridbana inte uttryckligen finns med i uppräkningslistan i 8 kap. 2 § ÄPBL utan det som ligger närmast till hands är idrottsplats. Boverket menar på att det är ett gränsfall om en ridbana kan anses vara en idrottsplats men det Boverket lägger vikt vid är att den är arealkrävande samt att det har utförts markarbeten för att frambringa ridbanan. Boverket trycker även på att det har utförts andra åtgärder såsom belysning, stallbyggnad samt parkeringsplats. Slutligen menar Boverket att det är svårt att se vilken påverkan anläggningen kommer att ha i framtiden. Men till grund för att det har gjorts så pass omfattande åtgärder samt att det kommer med största sannolikhet att bli en ökad biltrafik i området och därmed bör ridbanan anses som en idrottsplats och därmed vara bygglovspliktig.

Förvaltningsdomstolen går på boverkets uttalande och avslår överklagan och anser att ridbanan är att anse som en idrottsplats och därmed bygglovspliktig.

Kammarrätten

Makarna Gustavsson överklagar beslutet till kammarrätten och anför bland annat att deras paddock inte kan jämföras med begreppet idrottsplats. De menar på att anläggningen är uppförd för deras dotter skull och inte för någon tävlingsverksamhet utan ren hobbyverksamhet. Ska det kunna arrangeras tävlingar krävs det fler parkeringsplatser och åskådarplatser med mera.

Persson opponerar sig mot att ändra förvaltningsrättens dom. Han menar på att det inte spelar någon roll om ridbanan är för familjebruk eller ej, de tio stallplatserna är fler än vad som kan anses vara för familjebruk.

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

Kammarrätten gör samma bedömning som tidigare instanser att en ridbana är närmast att jämföra med idrottsplats inom 8 kap. 2 § ÄPBL. Kammarrätten hänvisar till förarbetena till ÄPBL som menar att man ska göra en vanlig språklig tolkning av ordet idrottsplats samt att det bör göras en återhållsam tolkning. En idrottsplats är en större anläggning som är avsedd för utomhussport, generellt för fotboll och/eller löparbanor samt isbanor och gräsplaner för andra bollsporter enligt kammarrätten. Att då anse att en ridbana är en idrottsplats anser rätten vara felaktigt. Om lagstiftaren hade velat få med fler anläggningar i lagen hade man fått använda ett annat begrepp än idrottsplats. Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom till anledning av bedömningen att en ridbana inte är en idrottsplats och är därmed inte bygglovspliktig.

6.2 Nacka Tingsrätt P 2224-13 – en ridbanadom som bekräftar bygglovsbefrielse

Bakgrund

Utskottet för samhällsbyggnad har beslutat att bevilja bygglov för att anlägga en ridbana på sökande Brus fastighet. Anledning till beslutet är att man ansåg att åtgärden var lämplig ut ett allmänt synsätt samt att det var förenligt med översiktsplanen. Kraven i 2 kapitlet PBL uppfylls och det finns inget krav på detaljplaneläggning genom bestämmelserna i 4 kap. 2-3 §§ PBL och lov kan ges enligt 9 kap. 31 § PBL.

Grannen Börsholm har överklagat och yrkat att beslutet ska ogiltigförklaras av länsstyrelsen. Skälen till hennes överklagan är att ridbanan kräver vattning och saltning, vilket kommer att förstöra hennes jord- och skogsbruk på långsikt då dammbindandemedel filtreras ut och hamnar i hennes åkermark. Hon anser även att ansökan är felaktig och otydlig, att det inte har lämnats rätt uppgifter genom att ha undanhållit att det finns fyra borrhållningar inom en radie på 150 meter. Slutligen pekar hon på att karaktären på byn kommer att förändras om en ridbana anläggs.

Brus har svarat på Börsholm yttrande och svarat att en platt ridbana inte kommer att skymma någon. Hon planerar att sätta upp ett trädfärgat staket runt ridbanan som kommer att smälta in i omgivningen. Ridbanan är tänkt för hennes eget bruk och kommer därmed inte att generera i någon trafik.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen hänvisar till Kammarrättens dom 1567-11 där domstolen kom fram till att en ridbana inte är en idrottsplats enligt 8 kap. 1 § ÄPBL och därmed inte är bygglovspliktig. Länsstyrelsen menar därmed på att inte heller denna ridbana kräver bygglov. Men om en ansökan om bygglov har skett ska åtgärden prövas enligt 9 kap. 14 § PBL. Länsstyrelsen gör bedömningen att ridbanan uppfyller de krav som ställs i 8 kap. PBL. Utformningen och placeringen är lämplig i förhållande till naturvärdena och landskapsbilden i området. Länsstyrelsen anser inte att placeringen kommer att påverka grundvattnet eller omgivningen som i sin tur kan påverka eller innebära en fara för människors hälsa och säkerhet eller ge en betydande olägenhet. Överklagan avslås därav.

Tingsrätten

Börsholm har överklagat beslutet till tingsrätten och anfört samma som är givet i Länsstyrelsen. Brus har sålt fastigheten till Granstedt och de har nu bestritt ändringen. Syn har hållits på platsen och genom detta har tingsrätten kommit fram till att bygglov överensstämmer med paragraferna i PBL och därmed ska överklagan avslås.

6.3 Nacka Tingsrätt P 5618-17 – paddock är att anse som en ridbana

Bakgrund

Makarna Ottosson har ansökt om bygglov för stall och ridhus på sin fastighet. Fastigheten är sedan tidigare bebyggd av enbostadshus, garage, stall och en paddock. Tanken med det nya stallet och ridhuset är att man ska bedriva en hästverksamhet på fastigheten. Plan- och byggnadsnämnden tar beslutet om att åtgärden kan beviljas och menar att ridhuset endast kommer att ha en liten inverkan på omgivningen.

Grannarna Steinbock har överklagat nämndens beslut till Länsstyrelsen. De menar att en utökning av hästverksamhet kommer att öka mängden hästallergener och att ridhuset kommer att placeras alldeles för nära deras fastighet. De trycker även på att en utökning av verksamheten kommer att göra att användningen av paddocken ökar, vilket följaktligen kommer att öka spridningen av allergener och damm.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen framhäver att fastigheten är en bebyggd jordbruksfastighet och att området är ett typiskt landsbygdsområde. Att uppföra ett ridhus och ett stall anses inte strida mot lämplighetskraven i 2 kap. 2 § PBL. Bygglov ska ges för en åtgärd utanför detaljplanelagt område om åtgärden följer det som står i områdesbestämmelserna enligt 9 kap. 31 § PBL. Länsstyrelsen bedömer att åtgärden är förenligt med 9 kap. 31 § PBL samt att uppförandet av ett ridhus inte medför betydande olägenhet för grannarna, bor man på landsbygden får man tåla lukten av djurhållning och gödsel. Därav avslår länsstyrelsen grannarna Steinbocks överklagan och fastställer bygglovet för ridhuset och stallet.

Tingsrätten

Makarna Steinbock har överklagat Länsstyrelsens beslut till tingsrätten och yrkat att bygglovet ska avslås. Det de framför till tingsrätten är att paddockens användning kommer att öka avsevärt, vilket kommer att medföra dammspridning. Steinbock trycker även på att i bygglovsansökan stod det att paddocken ska utökas men det är inget som vare sig nämnden eller Länsstyrelsen har tagit fasta på. Makarna framför vidare att ridhuset kommer att skymma solen på deras fastighet och att den placeras för nära deras fastighet. Makarna vill även att domstolen ska pröva fallet utifrån att det är en förvärvsverksamhet och därmed en större olägenhet för grannar än om det är en hobbyverksamhet.

Det tingsrätten säger först är att de endast kan pröva det överklagade beslutet, det vill säga bygglov för en nybyggnation av ridhus och stall. Paddocken har inte prövats tidigare och kan därmed inte prövas nu. Dock säger tingsrätten angående paddocken att denna inte kräver bygglov och hänvisar till KamR 1567-11, vilket i rättsfallet berörde en ridbana. Detta tyder på att tingsrätten anser att en ridbana och en paddock är att anse som samma sak. Att paddocken är medritad i bygglovsansökan gör ingen skillnad. Varken utbyggnad eller ökad användning av paddocken kommer att prövas i detta fall. Gällande ridhuset hänvisar tingsrätten till 9 kap. 31 § PBL att åtgärden kräver bygglov och ska ges om det inte strider mot områdesbestämmelserna, vilket det inte gör. Domstolen framhåller även att placeringen av ridhuset är lämpligt i förhållande till topografi och grannar. Inte heller framgår det att det skulle uppstå en betydande olägenhet för grannar genom skuggning från ridhuset eller en ökad allergenspridning. Bygglovet medges därmed.

6.4 Vänersborgs Tingsrätt 4461-17 – en ridanläggning som kräver lov

Bakgrund

Hansson har ansökt om bygglov för att få lov till att anlägga en ridanläggning med ridbana, hästhagar samt parkering för plats till 50 personer och hästtransporter. Anläggningen kommer att placera på en före detta täkt. Bygglovet innefattar att täkten ska fyllas upp med 185 000 kubikmeter fyllnadsmassor samt att våtmarken inom täkten kommer att fyllas igen. Området för det sökta bygglovet ligger utom sammanhållen bebyggelse dock råder översiktsplan över området samt den norra delen innefattas av riksintresse för friluftsliv samt kommunens naturvårdsplan. Naturvårdsplanen säger att man bör på området undvika exploatering, enstaka byggnader och anläggningar kan prövas men de får inte påtagligt skada naturvärdena.

Miljö- och bygglovsnämnden i Härryda kommun avslår ansökan om bygglov. Skälen till sitt beslut hänvisar nämnden till 6 kap. 1 § PBF: ”Enligt 6 kap 1 § 1 punkt plan- och byggförordning (2011 :338), PBF, krävs det bygglov för att anordna, inrätta, uppföra, flytta eller väsentligt ändra en idrottsplats. Då ridanläggningen skall användas för ridsport bedöms den utgöra en sådan idrottsanläggning.” (notera ordvalet idrottsanläggning trots att paragrafen säger idrottsplats.)

Nämnden hänvisar vidare till 9 kap. 31 § PBL och 2 kap. 5 och 9 §§ PBL som säger att ändamålet ska vara lämpat i förhållande till lokaliseringen och det ska tas hänsyn till människors hälsa och det ska inte medföra en fara eller betydande olägenhet för omgivningen. Nämnden gör bedömningen att anläggningen är av omfattande karaktär, det kommer inte att finnas några vallar mot allergener, buller eller damm då anläggningen placeras på samma höjd som angränsande bostadshus. Det kommer även att ske en påtaglig påverkan på omgivningen både vid anläggandet samt vid driften av anläggningen, ökad bullernivå vid ditschaktning samt uppfyllnaden kommer att påverka livsvillkoren för djur och växter i området. Slutligen anser nämnden att

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

uppfyllnaden är ett främmande element för tåkten och det passar sig inte i landskapet som det ser ut idag därav blir det avslag på bygglov.

Länsstyrelsen

Hansson har överklagat nämndens beslut till Länsstyrelsen och yrkat att får beviljat bygglov. Han framför bland annat att platsen för bygglov lämpar sig väl för ridsport, det är nära till ridlingor samt efterfrågan på ridanläggningar i området är stort. Han menar även på att ansökan uppfyller kraven i 9 kap. 31 § 2 kap. PBL, området är förenligt med områdesbestämmelserna och anläggningen konkurrerar inte mot att marken skulle användas för annat ändamål såsom bostäder. Att området skulle innefattas av kommunens naturvårdsplan stämmer inte enligt Hansson och inte heller att en uppfyllnad av material skulle påverka livsvillkoren för djur och växter. Inte heller omfattar området för anläggningen riksintresse för friluftsliv och platsen är inte utpekad för särskilt ändamål i översiktsplanen.

Länsstyrelsen gör samma bedömning som nämnden att det är en bygglovspliktig anläggning enligt 6 kap. 1 § PBL. Även här prövar man 9 kap. 31 § och 2 kap. PBL. Länsstyrelsen kommer fram till samma sak som nämnden att det inte går att bevilja bygglov för åtgärden. Att nämnden har gjort fel i att området inte ligger inom riksintressen och naturvårdsplan bedömer Länsstyrelsen som felaktigt. Man har gjort bedömningen att det ligger i direkt närhet och att det är svårt att veta exakt var gränserna är, men att en stor ridanläggning med största sannolikhet kommer att påverka området, vilket är avgörande om marken är lämplig för ändamålet.

Tingsrätten

Hansson överklagar beslutet till Tingsrätten och framför förutom det i underinstanserna att marken behöver iordningställas oavsett vilken verksamhet som ska ta plats inom området. Men att området lämpar sig bra för ridning och att marken är enligt översiktsplanen markerad som ”övrig mark, huvudsakligen skogsbruk”. En ridanläggning konkurrerar därför inte mot exempelvis bostäder.

Tingsrätten kommer fram till att området inte innefattas av varken hänsynsområde, naturvårdsplan eller riksintresse för friluftsliv och detta stoppar inte bygglov. Det som tingsrätten dock trycker på är att marken ska användas till det som den är mest lämpad för och att schakta dit 185 000 kubikmeter fyllnadsmaterial torde göra att det krävs för stora åtgärder för att marken ska vara lämplig till en ridanläggning. Det kommer att ske en stor påverkan på närområdet när all denna massa ska transporteras dit samt det kommer att ske en öka påverkan när anläggningen tas i drift, med tanke på att den är dimensionerad till 50 personer och hästtransporter. Påverkan är på grannar och närområdet är för stort och därmed avslås ansökan om bygglov.

6.5 MÖD P 8384-21 – en ridanläggning som inte kräver lov

Bakgrund

Bakgrunden till rättsfallet är att fastighetsägarna vill anlägga ridvall och ridbanor för att skapa möjlighet till en anläggning för hästsportverksamhet. Den aktuella fastigheten ska avstyckas till två nya fastigheter. För att göra anläggningen möjligt krävs det en stor mängd markutfyllnad. Miljönämnden i Lund har godkänt markutfyllnaden och rubricerat den som återvinning av avfall för anläggningsändamål. Sökande fick förordnat ett antal försiktighetsåtgärder såsom att maximalt 320 000 ton avfallsmassor fick transporteras dit. Grannarna har därefter lämnat in en anmälan till byggnadsnämnden att det pågick åtgärder som krävde bygglov eller marklov, nämnden ansåg dock att det inte förelåg några aktiviteter som krävde lov.

Länsstyrelsen

Grannarna överklagar beslutet till länsstyrelsen och yrkat att det krävs marklov för uppförandet av ridvallen och för markutfyllnaden samt att det krävs bygglov för ridanläggningen som är en idrottsplats samt för murar, lyktstolpar och brofundament.

Marklov för ridvallen

Nämnden har sedan tidigare beviljat marklov för ridvallen. Vid överklagan på detta har nämnden valt att inte ingripa på grund av att vallen inte är färdigställd, när den är klar ska sökande begära om slutbesked och då kontrolleras det att allt har efterföljts om det inte är fallet kommer tillsynen att återupptas. För övrigt har det inte inkommit någon anledning att stoppa arbetet. Länsstyrelsen gör samma bedömning att det inte finns skäl till ett ingripande nu.

Marklov för markhöjning

Nämnden har beslutat att det inte krävs marklov för markutfyllnaden på grund av områdesbestämmelserna. Om det sker schaktning eller fyllning som avsevärt ändrar en tomts höjdläge som kan påverka lämpligheten för fastigheten krävs det marklov enligt områdesbestämmelserna. Detta gäller speciellt om fastigheten ska bebyggas, vilket inte är fallet här och därav har länsstyrelsen beslutat att det inte krävs marklov. Dock har det beviljats ett marklov för ridvallen och detta ses som en frivillig ansökan enligt 9 kap. 14 § PBL. Det grannarna har klagat på är att det finns planer om att uppföra totalt 19 byggnad på området och de anser då att det krävs marklov för åtgärden. Länsstyrelsen gör bedömningen att det är en framtida åtgärd och den ska prövas då.

Om ridanläggningen är en idrottsplats

Angående om ridanläggningen ska anses som en idrottsplats eller ej har nämnden beslutat att anläggningen inte är en idrottsanläggning (notera nämndes ordval) som är bygglovspliktig och anledningen till detta är att begreppet ska tolkas restriktivt enligt praxis. Klagande anser att det är en bygglovspliktig anläggning eftersom den bland annat är stor till ytan, det krävs omfattande markarbete och anordningar för att förbereda marken. Anläggningen påverkar även dess omgivning samt att den ska användas för internationella tävlingar.

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

Länsstyrelsen gör följande bedömning: ”Enligt Länsstyrelsen utgörs en idrottsplats enligt gängse språkbruk av en större anläggning för utomhusidrott, exempelvis med löparbanor eller en större grus- eller gräsplan för bollsporter eller en större isbana.”

Länsstyrelsen hänvisar vidare till Kamr 1567-11 som säger att man ska ha en restriktiv tolkning av begreppet idrottsplats samt att domstolen anser att en ridbana inte är en idrottsplats. Länsstyrelsen håller inte med klagande att bara för att det ska framföras tävlingar på platsen så krävs det automatiskt bygglov för åtgärden. Enligt praxis och förarbeten kommer länsstyrelsen fram till att det inte krävs bygglov för ridanläggningen i fråga även om den upptar en stor areal.

Murar, lyktstolpar och brofundament

Det har anlagts stenläggningar mellan markutfyllnaden och transportvägarna samt placerats belyningsstolpar kring den upphöjda ridleden och det har uppförts broar över transportvägar för ridleden att passera över. Nämnden har inte ingripit mot dessa åtgärder för de har inte ansett att de var lovpliktiga. Klagande har framfört att åtgärderna däremot är lovpliktiga.

Länsstyrelsen bedömer att lyktstolparna är att jämföra med ljusen kring motionsspår och för sådana krävs det inget bygglov enligt praxis. För broarna finner länsstyrelsen att det inte finns någon lag eller förordning i PBL eller PBF som kräver lov för åtgärden. För stenläggningen däremot anser länsstyrelsen att det är fel av nämnden att inte ingripa eftersom det krävs bygglov för vissa delar av denna.

Tingsrätt

Grannarna har överklagat Länsstyrelsens beslut och yrkat att det krävs marklov eller bygglov för markhöjningen, ridanläggningen, lyktstolpar, murar och broar. Gällande markhöjningen anser de att området ligger inom områdesbestämmelserna samt att området ska räknas som tomtmark och därför bör det krävas marklov för att få lov till att höja markhöjden.

Angående om ridanläggningen ska definieras som en idrottsplats och därmed vara bygglovspliktig eller ej har grannarna framfört att idrottsplats inte är definierat i PBL, Tekniska nomenklaturcentralen (TNC) eller Nationalencyklopedin (NE) medan idrottsanläggning är definierat i NE som ”som en byggnad eller anläggning avsedd för utövare och åskådare av idrott”. De vill även påvisa att det inte spelar någon roll om vilken sport det avser samt att det inte så inverka att folk i allmänhet tänker på fotbollsplaner eller löparbanor när de tänker på idrottsplatser. Grannarna framför även följande att det är självklart från både bolaget och Flyinge AB att området ska användas till tränings- och tävlingssyfte för internationell hästsport. För att arrangera internationella tävlingar krävs det stora arealer som i sin tur påverkar sin omgivning och kan skapa konsekvenser för de närboende. Grannarna hänvisar KamR 1567-11 och vill därmed visa på att domstolen gjorde bedömningen att ridbanan skulle användas för hobbybruk och därmed inte var bygglovspliktig medan ridanläggningen i detta fall ska användas för stora tävlingar och torde således kräva bygglov.

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

Tingsrätten har beslutat att stödmurarna kan omfattas av bygglovsplikt enligt 6 kap. 1 § 7:e punkten PBF och ska därför återförvisas till nämnden för en ny handläggning. Gällande de andra överklagandena finner tingsrätten ingen annan bedömning än den som länsstyrelsen gjorde och fastställer därmed deras beslut.

Hovrätt

Besluten i Tingsrätten har överklagats av grannarna som yrkar att samma som i tidigare instanser.

Hovrätten redogör att det inte råder någon bygglovsplikt för anläggningen enligt PBL, dock hänvisar de till 16 kap. 7 § PBL som säger att regeringen får meddela föreskrifter om det rör andra anläggningar än byggnader och de genom sin funktion eller storlek påverkar dess omgivning och därmed kräver bygglov, detta enligt 9 kap. 2-7 §§ PBL. Föreskriften finns följaktligen i 6 kap. 1 § 1p PBF där det finns upprädat vilka åtgärder som kräver bygglov. Anläggningarna i paragrafen kräver bygglov på grund av deras storlek, medför konsekvenser för omgivningen samt kan påverka friluftslivet och landskapsbilden. Hovrätten bedömer att uppräkningslistan i 6 kap. 1 § PBF är uttömmande och den punkt som kommer närmast ridanläggningen är idrottsplats. Hovrätten poängterar dock tydligt att lagstiftaren till nya PBL valde bort begreppet ”idrotts- eller fritidsanläggning” och istället valde begreppet idrottsplats för att begränsa urvalet. Av detta gör rätten bedömningen att ridanläggningen är en idrottsanläggning och inte en idrottsplats och därmed inte heller bygglovspliktig, trots sin storlek samt att den kan komma ha inverkan på sin omgivning samt att regeringens föreskrifter i 16 kap. 7 § PBL.

Hovrätten bedömer även att anläggningen inte utgör en sådan tomtmark som framgår av områdesbestämmelserna och följaktligen inte kräver marklov.

Sammanfattningsvis krävs det varken marklov eller bygglov för ridanläggningen.

7. Diskussion

7.1 Vad är skillnad mellan en ridbana och en paddock?

Under rubriken paddock finns det ett citat från nationalencyklopedin som förklarar att en paddock är ett inhägnat område där man tränar eller rastar sina hästar men förutom detta säger citatet att en paddock som ska användas som ridbana har måtten 20x40 meter.⁹¹ Detta kan tolkas som att området för träning och rastning kan utformas hur som helst men när det ska användas som en ridbana ska måtten vara 20x40 meter. En tolkning av ordet ridbana ger att det är en bana som man rider på. Enligt Synonymer.se⁹² är paddock och ridbana synonymer till varandra.⁹³ Det ska även nämnas att i vardagligt tal hos ryttare och hästmänniskor i allmänhet används paddock och ridbana synonymt och lika frekvent för området där man tränar hästar, vilket vanligtvis är en bana som har måtten 20x60 meter. Dock säger Svensk ordbok att paddock är ett område där man har hästarna inhägnade och inte nödvändigtvis för träning.⁹⁴

I rättsfallet Nacka tingsrätt P 5618-17 ska domstolen bedöma huruvida en paddock kräver bygglov eller ej och i det rättsfallet hänvisar domstolen till KamR 1567-11 där man berör en ridbana och säger att denne inte krävde bygglov. Detta tyder på att domstolarna bedömer att paddock och ridbana är det samma. I fallet från KamR 1567-11 hänvisar klagande till nationalencyklopedins citat ovan och säger att man inte kan jämföra en paddock med en ridbana medan motparten säger att paddocken är att jämföra med en hage. Fallet berör som sagt en ridbana och i förvaltningsrätten används definitionen paddock för att försöka att få anläggningen bygglovsbefriad till den grunden. Men detta är inget som domstolen berör utan de definierar det som en ridbana. Det ska även nämnas ett tredje fall inom denna fråga och det är MÖD P 1666-22, som använder begreppen paddock och ridbana lika frekvent i rättsfallet utan att göra skillnad på dem.

För att sammanfatta teori och rättsfall är tolkningen att paddock och ridbana är två ord för samma företeelse. Det handlar om en utomhusanläggning där man rider och tränar hästar.

⁹¹ Nationalencyklopedin. *Paddock*.

⁹² Synonymer.se. *Ridbana*.

⁹³ Synonymer.se används som källa till hur det vardagliga språkbruket hos allmänheten ser på orden.

⁹⁴ Svensk ordbok. *Paddock*.

7.2 Vad är skillnaden mellan en idrottsanläggning och en idrottsplats?

Vad som framgår av teorin angående idrottsanläggning och idrottsplats är att båda som namnen att döma är ämnade för olika idrottsaktiviteter. För idrottsanläggningar innebär det att området är avsatt för idrottsändamål och att detta är permanent, det kan vara antingen genom en byggnad, en konstruktion eller annan typ av anläggning. Det är tydligt att området är för idrott och att det inte spelar någon roll vilken idrott det handlar om utan en idrottsanläggning anpassas efter den idrott som området ska användas till. Gällande idrottsplats däremot är det däremot tydligt att ändamålet för området är fotboll och/eller friidrott. Det är en anlagd plats på samma sätt som för idrottsanläggning men skillnaden är då att den är begränsad för vilka sporter som den ska användas till.

Enligt MÖD 8384-21 gör domstolen bedömningen att en ridanläggning är att jämföra med en idrottsanläggning och inte en idrottsplats, vilket stämmer med bakgrundsfakta för begreppen, att idrottsplats inte innefattas av hästsport. I rättsfallet Vänersborgs tingsrätt 4461-17 säger miljö- och byggnadsnämnden att ridanläggningen är en idrottsanläggning som enligt 6 kap. 1 § PBF är bygglovspliktig eftersom det går att jämföra med en idrottsplats. Länsstyrelsen och tingsrätten säger inte emot miljö- och byggnadsnämnden utan fastställer att idrottsplats och idrottsanläggning går att jämföra med varandra. Även i KamR 1567-11 avgör man hur vidare idrottsplats ska tolkas, här kommer både länsstyrelsen och förvaltningsrätten fram till att paddocken är en idrottsplats, dock ska det nämnas att de inte är helt konsekventa i sitt ordval utan både länsstyrelsen och förvaltningsrätten använder idrottsanläggning ibland som synonym till idrottsplats. Kammarrätten säger slutligen att en idrottsplats är till för utomhussport och då vanligast för bollsporter, löparbanor och isbanor, inte för hästsport.

En generell tolkning av både teori och rättsfall är att skillnaden mellan idrottsplats och idrottsanläggning torde vara vilken sport de är ämnade för. Om området är skapat för fotboll, friidrott och liknande är det en idrottsplats men en idrottsanläggning innebär område för andra sporter. Dock har rättsfallen haft lite svårt att hålla begreppen isär, vilket är problematiskt när lagtext endast säger att den ena definitionen är lovpliktig.

7.3 Kräver ridbanor/paddockar bygglov?

En avgörande dom för om ridbanor och paddockar är bygglovspliktiga eller ej är rättsfallet från KamR 1567-11 som säger att en ridbana inte kan anses som en idrottsplats enligt 6 kap. 1 § PBF och följaktligen inte kräver bygglov. Detta rättsfall har sedan legat till grund för två andra rättsfall där domstolarna har kommit fram till samma sak att åtgärden inte kräver bygglov, i det ena fallet med definitionen ridbana och den andra gången med definitionen paddock. Det som är värt att nämna i sammanhanget är att domen från Kammarrätten avgörs enligt gamla PBL och därmed enligt 8 kap. 1 § ÄPBL som uppger bland annat att en idrottsplats är bygglovspliktig.

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

De senare rättsfallen som hänvisar till kammarrättsdomen avgörs enligt nya PBL och PBF och därmed är 6 kap. 1 § PBF tillämplig istället.

Det som är särskilt intressant med KamR 1567-11 är att länsstyrelsen och förvaltningsrätten kommer domstolen fram till att ridbanan är bygglovspliktig enligt 8 kap. 2 § ÄPBL, detta till grund av att den är arealkrävande, innebär konsekvenser för de närboende och kan påverka landskapsbilden. Det som sedan sker i Kammarrätten är att domstolen gör en språklig tolkning av begreppet idrottsplats och därmed anser att ordet ska avse platser som är till för bollsporter och/eller löpning och har inget med hästsport att göra. Domstolen anser inte att något av de andra begreppen som är uppräknade i 8 kap. 2 § ÄPBL kan liknas med en ridbana och därmed blir den bygglovsbefriad. Tack vare att domstolen har gjort en utförlig redogörelse för vad som gäller gällande bygglov och ridbana kan de kommande fallen (Nacka tingsrätt P 2224-13 och Nacka tingsrätt P 5618-17) endast referera till KamR 1567-11.

Även de domar som inte hänvisar varken till 8 kap 1 § ÄPBL eller 6 kap. 1 § PBF kommer fram till samma slutsats att det inte krävs något bygglov för att uppföra en ridbana eller en paddock. I ett av fallen trycker fastighetsägaren på att ridbanan krävs för att verksamheten på fastigheten ska kunna utföras och därmed utgör en ekonomibyggnad och följaktligen bygglovsbefriad. I de andra fallen är det tyvärr inte lika tydligt vad det är som avgör varför åtgärden inte är bygglovspliktig.

Två av de fall som kom senare från Vänersborgs tingsrätt 285-15 och från Växjö tingsrätt 1659-18 anger ingen direkt anledning till varför en paddock inte kräver bygglov, en anledning till detta kan tänkas vara att man i de tidigare fallen har sett tydligt att åtgärden inte kräver bygglov och nu ser det som allmänt vedertaget. Oavsett paragraf och anledning kommer alla rättsfallen fram till samma sak nämligen att paddockar och ridbanor ska vara befriade från krav på bygglov.

7.4 Kräver ridhus bygglov?

Gällande ridhus kan det konstateras att majoriteten av rättsfallen kräver bygglov för att få uppföras, det är endast tre som får uppföras utan bygglov. Alla tre får bygglovsbefrielse genom att de anses vara ekonomibyggnad till jordbruket enligt 9 kap. 3 § PBL. Kan man som fastighetsägare bevisa att ridhuset är en integrerad del av jordbruksverksamheten på fastigheten samt att allt foder som krävs till hästarna odlas på fastigheten är ridhuset bygglovsbefriad.

I två rättsfall bedöms ridhus som en bygglovspliktig åtgärd enligt 9 kap. 2 § PBL då det har uppförts nybyggnad och paragrafen säger att en nybyggnad kräver bygglov. Rättsfallen gör ingen bedömning hur till vida åtgärden har med hästverksamhet att göra eller ej.

Ridhus prövas även enligt 9 kap. 31 § PBL som säger att om åtgärden ska utföras utanför detaljplanelagt område samt uppfyller områdesbestämmelserna kan bygglov

beviljas. Många av rättsfallen som har hittats inom denna paragraf hamnar i rätten på grund av att grannar klagat på att åtgärden kommer för nära deras egen fastighet. Det samtliga fall inom denna ”kategori” kommer fram till är att ridhus kräver bygglov.

Slutligen finns det tre andra rättsfall som berör ridhus och bygglovsfrågan men som inte innefattas av de ovanstående paragrafer. Detta visar på hur svårt det är att tolka bygglovsfrågan rörande ridhus. Ett av fallen får positivt bygglov men hade krävt dispens angående landskapsbildskydd, vilket hon inte har sökt, detta visar på bredden av komplexitet som ridhusfrågan är. I ett annat fall har sökande sökt bygglov men kommer på att det nog inte hade behövts men eftersom hon har fått positivt besked på hennes ansökan kan hon inte överklaga beslutet, detta fall visar tydligt på att det inte är enkelt att tolka huruvida ett ridhus kräver bygglov eller ej. I det tredje fallet har byggnadsnämnden inte prövat saken korrekt, vilket även detta visar på ridhusfrågan inte är helt enkel att applicera i förhållande till lagen.

Angående om ridhus är lovpliktiga eller ej har inte utretts lika noga som de andra åtgärderna eftersom inget fall har berört om det har är en idrottsplats eller en idrottsanläggning. Dock är anläggningen lika viktig ur ett helhetsperspektiv och därmed fått lite utrymme för att visa på bredden. Denna studie har dock kommit fram till liknande resultat som Charlotte Nilsson gjorde i sitt arbete, nämligen att det är lite oklart hur 9 kap. 3 § PBL ska förhålla sig till anläggningar för hästverksamhet. För vidare läsning om ridhus lovpliktighet, rekommenderas att läsa Charlotte Nilssons examensarbete.⁹⁵

7.5 Kräver ridanläggningar bygglov?

Angående ridanläggningar blev utfallet intressant. Majoriteten av rättsfallen, fem av sex, säger att det krävs bygglov för att få uppföra en sådan anläggningen medan ett fall säger att det varken krävs bygglov eller marklov. MÖD 8384-21 kommer fram till att det inte krävs bygglov och marklov på grund av att en ridanläggning är att anse som en idrottsanläggning och inte en idrottsplats, samma slutsats som KamR 1567-11 kom fram till angående en ridbana. MÖD hänvisar till Kammarrättens dom och säger att man ska tolka begreppet idrottsplats ordagrant och att det ska användas restriktivt. Domstolen hävdar att om lagstiftaren hade velat att fler anläggningar skulle innefattas av lagen hade denne utformat uppräkningsen på ett annat sätt, exempelvis idrotts- och fritidsanläggningar. Domstolen menar att denna definition hade betytt att fler åtgärder hade krävt lov men att lagstiftaren avsiktligt undvek detta för att man inte ville att fler åtgärder skulle kräva lov.

Det intressanta i sammanhanget är domen från Vänersborgs tingsrätt P 4461-17, som säger tvärt emot att åtgärden är bygglovspliktig på grund av att anläggningen ska användas för ridsport och därmed blir anläggningen en idrottsanläggning som

⁹⁵ Nilsson. *Ekonomibyggnader för hästverksamhet – Prövning av 9 kap 3 § plan- och bygglagen (2010:900) i praktiken.*

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

innefattas av bygglovsplikt enligt 6 kap. 1 § PBF. Det noterbara i det hela är att miljö- och byggnadsnämnden och därefter länsstyrelsen och tingsrätten i sin tur skriver att det blir en idrottsanläggning och därmed bygglovspliktig, trots att definitionen idrottsanläggning inte finns med i paragrafen. Det domstolen skriver i MÖD 8384-21 är att anläggningen är att anse som en idrottsanläggning och inte en idrottsplats och därmed inte bygglovspliktig. Med detta sagt hänvisar fallen till samma paragraf men kommer inte fram till samma sak angående liknade åtgärder. Tyvärr utvecklar inte tingsrätten sin bedömning mer och inte heller hänvisar domstolen till något annat rättsfall angående frågan.

I fallet från Växjö tingsrätt P 327-14 gör domstolen ingen vidare definition om vad en ridanläggning ska anses som utan de bedömer det enbart som att en ny byggnad ska uppföras och därmed hänvisar domstolen till 9 kap. 2 § PBL som säger att en nybyggnad kräver bygglov. De två övriga rättsfallen visar inte på varför det krävs bygglov. Det sista fallet kommer fram till att förhandsbesked kan ges när man har löst ridvägarna och sedan kommer det inte vara några problem att få bygglov.

Sammanfattningsvis kommer fem fall fram till att det krävs lov för att uppföra en ridanläggning. Det sjätte kommer fram till att det inte behövs bygglov eftersom en ridanläggning är att jämföra med en idrottsanläggning och för en sådan krävs det inget bygglov trots att ridanläggningen påverkar sin omgivning och är arealkrävande. Detta fall, MÖD 8384-21, är prejudicerande eftersom det är avgjort i Mark- och miljööverdomstol.⁹⁶ Fyra av rättsfallen stannade i tingsrätten, vilket gör att dessa inte har samma tyngd som högre instanser. RÅ 1997 not. 100 kommer fram till samma sak som tingsrättsfallen men då MÖD 8384-21 är nyare blir det nu mer aktuellt och gällande i frågan rörande lovplikt eller ej. Följden blir att ridanläggningar inte kräver bygglov på grund av att de inte är en idrottsplats trots att de är arealkrävande och omgivningspåverkande.

7.6 Hur ska lagen definieras?

Hur lagstiftarna har valt att definiera områden avsedda för idrott i lagtext har ändrats över en relativt kort tid. Innan ÄPBL:s införande definierades det som idrotts- och fritidsanläggning men fanns inte i någon lag som hänvisade till att området krävde lovplikt. Vid införandet av ÄPBL definierades det som enbart idrottsplats och blev med detta lovpliktigt genom lag. Därefter vid ändringen av PBL fick definitionen idrottsplats visserligen vara kvar men det flyttades ut till förordningen istället. Nu vill SOU 2021:47 att definitionen ska ändras till idrottsanläggning samt flyttas in till lagen (PBL) igen.

Att idrottsplatserna blev lovpliktiga genom ÄPBL tycks inte kräva någon större diskussion, områdena som anläggningarna omfattar är av det större slaget samt att de påverkar sin omgivning. Att därmed kräva lovplikt för att göra det möjligt att undersöka

⁹⁶ Rättsinformationsförordningen 6 §

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

om platsen är lämplig för ändamålet torde vara rimligt. Lagstiftarna valde att ha en uppräkningslista av lovpliktiga åtgärder i 8 kap 2 ÄPBL för att det ska bli tydligt vilka åtgärder som kräver lovplikt och idrottsplats är en av dessa uppräkningslistor.

Vad som sedan hände i och med nya PBL:s införande är att lovplikten för idrottsplatser flyttar ut till förordningsnivå, anledningen till detta är att lagstiftaren anser att listan med lovpliktiga åtgärder behöver kunna ändras och uppdateras snabbt eftersom det tillkommer nya sorters anläggningar med jämna mellanrum. Utredarna bakom regeringens proposition anser att det är lättare att ändra listan genom föreskrift från regeringen. Enligt 16 kap. 7 § PBL får regeringen lämna föreskrift om anläggningar som kräver bygglov genom dess storlek eller påverkan på omgivningen.

Det som nu utredarna i SOU 2021:47 vill är att skapa lite mer ordning bland reglerna genom att flytta in alla lovplikter till lagnivå i detta fall PBL och kvar i PBF stannar anmälningsplikten. Här är det inget tal om att regeringen ska kunna ändra listan med lovpliktiga åtgärder snabbt utan det som är skrivit i lag är det som gäller för att det ska vara tydligt för alla. Det som även är intressant i utredningen från SOU 2021:47 är att utredarna vill ändra definitionen av områden för idrott från idrottsplats till idrottsanläggning. I utredningen till nya PBL finns det inga diskussioner om att definitionen är felaktig eller krånglig så då måste utredarna ha ansett att det fungerade under ÄPBL:s tid. Detta tyder på att det har uppstått bekymmer angående definitionen på senare tid, under nya PBL:s tid. Inom ramen för detta arbete har det upptäckts fem rättsfall som prövar hur vidare definitionen idrottsplats ska användas, och det är egentligen bara två av dem som verkligen prövar frågan, KamR 1567-11 och MÖD 8384-21. Två av de övriga fem fallen hänvisar till KamR 1567-11 och det femte fallet avgör frågan utan en större utredning. MÖD 8384-21 skedde efter att direktivet till SOU 2021:47 meddelades samt utredningen var klar endast en kort tid efter att MÖD fastställde sin dom. Inte heller nämns MÖD 8384-21 i SOU 2021:47, detta medför att endast KamR 1567-11 är aktuellt i frågan. Dock nämner utredarna inget om KamR 1567-11 i sin utredning. Detta talar för att det har uppstått bekymmer med definitionen idrottsplats inom andra idrotter än ridsport, dock ligger denna undersökning utanför detta examensarbete.

Det ska nämnas att utredarna hänvisar i sin utredning till andra sporter där det är bekymmer angående hur domstolen ska tolka idrottsplats i förhållande till lagen, vilket i sin tur bekräftas genom MÖD 8384-21, genom att domen har samma bekymmer. Domen gör det tydligt att det spelar roll om anläggningen är att anse som en idrottsplats eller en idrottsanläggning och att det endast är idrottsplatser som är lovpliktiga trots att idrottsanläggningen i detta fall kan medförda omgivningspåverkan samt att den är arealkrävande. Enligt teoridelen i denna rapport under rubriken idrottsplats går det att utläsa att det är endast områden som är avsedda för fotboll och/eller friidrott som är att avse som idrottsplatser.⁹⁷ Från MÖD-domen kan slutsatsen dras att det endast är anläggningar avsedda för fotboll och friidrott som kräver bygglov, om anläggningen är

⁹⁷ Se vidare under avsnitt 2.2.2 Idrottsplats.

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

för någon annan sport, oavsett vilken, så krävs det inte bygglov oberoende om den är arealkrävande eller påverkar sin omgivning.

Vad SOU 2021:47 bland annat vill ändra på är att alla områden avsett för idrott oavsett idrottsinriktning ska gå under begreppet idrottsanläggning. En av anledningarna som utredarna framför är att en idrottsanläggning ofta hänför sig till att kräva större åtgärder för att uppbringas och det är det som utredarna vill komma åt. Det ska visa på att det krävs åtgärder för att området ska bli lämpligt för den tänkta åtgärden. Utredarna vill även komma bort från termen idrottsplats som associeras med fotboll och friidrott, de vill att alla idrotter ska inkluderas. Detta torde vara ett bra förslag eftersom det visar i rättsfallen att det är krångel med olika definitioner, en definition för alla områden borde kunna göra det enklare att förstå och följaktligen tillämpa rättsligt.

Utredarna gör även ett annat tillägg och det är att endast anläggningar som är större än 1 500 kvadratmeter är lovpliktiga. Detta är något som inte har diskuterats i de tidigare utredningarna att det är en areal som avgör lovplikten. Det som har sagts tidigare är att alla idrottsplatser är arealkrävande och påverkar sin omgivning och därför kräver lovplikt. Det utredarna säger nu istället är att först efter 1 500 kvadratmeter kommer anläggningarna att påverka sin omgivning så pass att det krävs lov. När anläggningarna blir större kommer de att dra till sig fler utövare och mer publik vilket i sin tur påverkar omgivningen mer samt att desto större anläggningen blir ju mer påverkas landskapsbilden och möjligheten till fri rörelse för allmänheten i området. Anläggningarna som är mindre än 1 500 kvadratmeter kommer troligtvis för det mesta inte innefatta någon publik alls, enligt tabell 1 är det inte några större anläggningar som får plats och inte heller någon plats till läktare. De anläggningar som får plats på 1 500 kvadratmeter torde för det mesta innefattas av anläggningar för hobbyverksamhet, vilket gör att områdespåverkan med publik och extra trafik inte borde bli något bekymmer. Att de krävs lovplikt vid större anläggningar är ett rimligt förslag, lämpligheten behöver undersökas för sådana anläggningar, detta för att grannar och omgivningen inte ska påverkas negativt. Det ska nämnas att en ridbana/paddock med de vanliga måtten 20x60 meter får plats inom de givna kvadratmetrarna och därmed blir bygglovsbefriad, vilket rättsfallen i detta arbete också har kommit fram till, men att skriva ut det uttryckligen i lag tydliggör och borde kunna göra det lättare i framtida bygglovshandläggningar.

Angående ridhus är utredarna lite mer restriktiva i utredningen, de säger att det inte är lämpligt med fler undantag från grundregeln gällande bygglovsbefriade ekonomibyggnader (9 kap. 3 § PBL) och att varje enskilt fall får kontrolleras genom tillsyn. Detta ska leda till att undantaget tillämpas på ett ändamålsenligt sätt och att verksamheten på fastigheten inte begränsas utan istället kan kopplas ihop med ekonomibyggnaden. I direktiven till utredningen skriver regeringen uttryckligen att de vill ha en tydligare lagstiftning angående ridhus, förslaget kan därför från utredarna tyckas vara lite tafatt. Det resulterar inte i någon större skillnad juridiskt för ridhusen, de får ingen egen definition eller egen paragraf. Om ridhusen ska kunna anses bygglovsbefriade gäller det även fortsättningsvis att fastighetsägaren ska kunna visa att

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

verksamheten kan härledas till jordbruket, vilket i rättsfallen inte har visat sig vara helt enkelt. Det som istället hade behövts är tydligare lagreglering som visar mer exakt vad som krävs för att de ska anses bygglovsbefriade eller ej. Med tanke på hur många rättsfall det gick att finna om ridhus och bygglov hade en tydlig lagstiftning varit välkommen.

För ridanläggning gör SOU 2021:47 inget nedslag utan utredningen stannar vid ridhus och ridbana. Dock ska det nämnas att i deras förslag till nya 9 kap. 13 § PBL gällande bygglov för idrottsanläggningar står det att utomhus anordna, vilket kan tolkas så länge anläggningen är utan tak och mindre än 1 500 kvadratmeter är den bygglovsbefriad. Detta torde innebära att en ridanläggning inte blir bygglovsbefriade om deras förslag får genomslag. För att dra en parallell till de rättsfall i denna studie som behandlar ridanläggningar är det som sagt fem rättsfall som kommit fram till att det krävs bygglov och ett fall som säger att det inte krävs. I MÖD 8384-21 säger domstolen att ridanläggningen är att jämföra med en idrottsanläggning och därmed inte bygglovspliktig enligt 6 kap. 1 § PBF. Om SOU 2021:47:s förslag får genomslag kommer även ridanläggningar likt den i MÖD 8384-21 vara bygglovspliktiga. Både enligt att det är en idrottsanläggning samt att den är större än 1 500 kvadratmeter och är en utomhusanläggning. Detta torde innebära att alla ridanläggningar skulle bli lovpliktiga, vilket i sin tur förenklar lagstiftningen genom att vara enhetlig.

8. Slutsats

Vad är skillnaden mellan en idrottsplats och en idrottsanläggning?

En idrottsplats är ett område avsett för fotboll och/eller friidrott. Området består av plats för spel och idrott samt kan bestå av klubbhus, läktare med mera. En idrottsanläggning är ett område med byggnader, konstruktioner eller andra anläggningar som är anpassade för den sport/idrott som är tänkt att utövas på plats. Skillnaden mellan dem är för det första att idrottsplatsen är avsedd för fotboll och/eller friidrott medan en idrottsanläggning kan innefatta alla möjliga sporter. För det andra anses en anläggning kräva mer åtgärder än vad en plats gör.

Varför görs det stor skillnad på om det är en idrottsplats eller om det är en idrottsanläggning?

Enligt bakgrundsteori och följaktligen praxis har domstolarna bedömt att definitionerna för idrottsplats och idrottsanläggning inte betyder samma sak och inte heller innefattas av samma typ av idrottsområden och därför görs det skillnad på dem.

Krävs det bygglov och marklov för en ridanläggning?

Enligt praxis krävs det inget bygglov för ridbanor och paddockar. Ridhus är befriade från lovplikt om fastighetsägaren kan hänvisa att det är en följd av jordbruksverksamheten på fastigheten, annars krävs det lov. För ridanläggningar är svaret lite oklart, av sex funna rättsfall säger fem att det krävs lov medan ett fall säger att det inte krävs. Det sjätte fallet är från MÖD 8384-21 och domen säger att det varken krävs marklov eller bygglov för en ridanläggning då det är en idrottsanläggning och inte en idrottsplats. Fallet är av större vikt än tingsrättsfallen samt det är mer aktuellt än fallet från regeringsrätten RÅ 1997 not.100 på grund av att det är nyare. Detta torde leda till att ridanläggningar från och med MÖD 8384-21 anses vara bygglovsbefriade.

Hur skulle lagstiftningen kunna göras bättre?

Genom SOU 2021:47:s förslag att placera lovplikten i PBL, ändra ordvalet från idrottsplats till idrottsanläggning samt att sätta en gräns på 1 500 kvadratmeter för lovpliktiga idrottsanläggningar är ett steg i rätt riktning för att göra lagstiftningen betydligt tydligare för områden ämnade för idrott. Detta gör att ridbanor/paddockar blir bygglovsbefriade. Ridanläggningar kommer följaktligen att kräva bygglov eftersom de går under definitionen idrottsanläggning, är större än 1 500 kvadratmeter samt är en utomhusanläggning. Eftersom ridanläggningar är både arealkrävande och områdespåverkande är det rimligt att de blir bygglovspliktiga och utredningens förslag är rimligt och gör lagstiftningen enklare och bättre.

För ridhus hade en tydligare lagstiftning behövts, en lagstiftning som visar exakt vad som krävs för att ridhusen ska bli bygglovsbefriade. Att kontrollera varje fall genom

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

tillsyn som utredarna föreslår i SOU 2021:47 torde inte göra någon större skillnad från hur lagstiftningen ser ut idag. Det krävs fortsatt av fastighetsägarens att visa att ridhuset är en del av jordbruksverksamheten på fastigheten, vilket har visat sig att inte vara helt enkelt. Det ska vara enkelt för gemene man att veta om deras ridhus kräver bygglov eller ej och därför krävs det en tydligare lagstiftning.

Referenser

Offentliga tryck

Dir. 2020:4. *Ett förenklat och effektivt regelverk för bland annat bygglov.*

Prop. 1985/86:1. *Med förslag till ny plan- och bygglag.*

Prop. 2009/10:170. *En enklare plan - och bygglag.*

Prop. 2020/21:174. *Genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen.*

Regeringen. *Lagrådsremiss – En enklare plan- och bygglag.* 2009.

SOU 2005:77. *Får jag lov? – Om planering och byggande.*

SOU 2021:47. *Ett regelverk för bygglov.*

Rättsfall

Regeringsrätten

RÅ 1993 ref. 93

RÅ 1997 not.100

RÅ 2005 ref.53

Kammarrätten

Kammarrätten i Göteborg mål nr 770-08 dom 2009-03-03

Kammarrätten i Jönköping mål nr 1567-11 dom 2011-09-05

Mark- och miljööverdomstolen

Mark- och miljööverdomstolen mål nr P 49-15 dom 2015-01-14

Mark- och miljööverdomstolen nr P 13428-19 dom 2020-06-25

Mark- och miljööverdomstolen mål nr M 9075-20 dom 2021-11-17

Mark- och miljööverdomstolen mål nr P 11755-20 dom 2021-12-08

Mark- och miljööverdomstolen mål nr P 7408-21 dom 2022-06-16

Mark- och miljööverdomstolen mål nr P 8384-21 dom 2022-09-14

Mark- och miljööverdomstolen mål nr P 1666-22 dom 2023-02-17

Tingsrätten

Nacka tingsrätt mål nr M 4129-11 dom 2011-12-22

Nacka tingsrätt mål nr M 5898-11 dom 2012-02-28

Nacka tingsrätt mål nr P 2224-13 dom 2014-03-07

Nacka tingsrätt mål nr P 5209-14 dom 2014-11-26

Nacka tingsrätt mål nr P 186-15 dom 2015-02-13

Nacka tingsrätt mål nr P 3578-16 dom 2016-10-11

Nacka Tingsrätt mål nr P 5618-17 dom 2018-05-18

Nacka tingsrätt mål nr P 8469-19 dom 2020-02-21

Nacka Tingsrätt mål nr P 8714-20 dom 2021-03-24

Nacka tingsrätt mål nr P 840-22 dom 2022-08-26

Nacka tingsrätt mål nr P 5537-22 dom 2023-02-10

Vänersborgs tingsrätt mål nr M 4063-10 dom 2011-06-07

Vänersborgs tingsrätt mål nr M 3756-13 dom 2014-01-24

Vänersborgs tingsrätt mål nr P 285-15 dom 2015-04-23

Vänersborgs tingsrätt mål nr P 703-15 dom 2015-05-29

Vänersborgs tingsrätt mål nr P 650-15 dom 2015-06-11

Vänersborgs tingsrätt mål nr P 497-15 dom 2015-08-27

Vänersborgs tingsrätt mål nr P 3558-15 dom 2015-12-07

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

Vänersborgs tingsrätt mål nr P 4687-16 dom 2017-01-20

Vänersborgs tingsrätt mål nr P 4461-17 dom 2018-12-03

Vänersborgs Tingsrätt mål nr P 1602-22 dom 2022-06-21

Vänersborgs tingsrätt mål nr F 2354-21 dom 2022-12-06

Vänersborgs tingsrätt mål nr P 5188-22 dom 2023-03-06

Växjö tingsrätt mål nr P 2220-13 dom 2013-07-04

Växjö tingsrätt mål nr P 327-14 dom 2014-06-19

Växjö tingsrätt mål nr P 2996-14 dom 2014-07-25

Växjö tingsrätt mål nr P 4878-15 dom 2016-09-12

Växjö tingsrätt mål nr P 4731-16 dom 2016-11-29

Växjö tingsrätt mål nr M 1659-18 dom 2018-06-12

Växjö tingsrätt mål nr P 1020-20 dom 2020-07-10

Växjö tingsrätt mål nr P 1130-22 dom 2022-06-14

Växjö tingsrätt mål nr P 6339-21 dom 2022-09-15

Växjö Tingsrätt mål nr P 5857-22 dom 2023-01-20

Myndighetspublikationer

Boverket. 2018. *Marklov*. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/lov--byggande/anmalningsplikt/marklov/> [Hämtad: 2023-02-03].

Boverket. 2020. *Förhandsbesked*. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/byggande/bygga-nytt-om-eller-till/forhandsbesked-for-bygglov/> [Hämtad 2023-04-27].

Boverket. 2020. *När du behöver bygglov*. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/byggande/bygga-nytt-om-eller-till/bygglov/> [Hämtad 2023-04-27].

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

Boverket. 2020. *Plan- och bygglagstiftningens utveckling*. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/lag--ratt/plan--och-bygglagsstiftningens-utveckling/> [Hämtad 2023-02-22].

Boverket. 2022. *Regelhierarki – från lag till allmänt råd*. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/lag--ratt/forfattningssamling/regelhierarki/> [Hämtad 2023-02-22].

Boverket. 2023. *Definitioner av begreppen idrott och idrottsplats*. Tillgänglig: https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/idrottsplatser_buller/definitioner/ [Hämtad 2023-02-14].

Folkhälsomyndigheten. 2022. *Om lag, förordning och föreskrift*. Tillgänglig: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/foreskrifter-och-allmanna-rad/om-lagar-forordningar-och-foreskrifter/> [Hämtad 2023-02-22].

Jordbruksverket. 2021. *Remiss avseende Betänkandet ett nytt regelverk för bygglov*. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/contentassets/493562691acb41b9bc68d607e7cefac2/statens-jordbruksverk.pdf> [Hämtad 2023-04-28].

Martinsson, A. 2020. *Boverkets föreskrifter om detaljplan*. Boverket. Tillgänglig: <https://rinfo.boverket.se/BFS2020-5/pdf/BFS2020-5.pdf> [Hämtad: 2023-05-12].

Skatteverket. 2023. *Bad-, sport- och idrottsanläggning*. Tillgänglig: <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2022.3/368634.html> [Hämtad: 2023-05-12].

Skatteverket. 2023. *Ekonomibyggnad*. Tillgänglig: <https://www.skatteverket.se/foretag/skatterochavdrag/fastighet/fastighetstaxering/deklareralantbruk/ekonomibyggnad.4.8bcb26d16a5646a1481245e.html> [Hämtad: 2023-05-12].

Böcker

Boverket. 2004. *Boken om lov, tillsyn och kontroll*. (Boverket: Edita Norstedt, 2004).

Adolfsson, C. Björk-Werner, J. & Hjalmarsson, J. 2022. *Plan- och bygglagen (2010:900) - en kommentar*. Norstedts Juridik

Didón, L. Magnusson, L, Millgård, S. & Molander, S, 1987. *Plan- och bygglagen – En kommentar*, (Stockholm: Norstedt, 1987).

Gunnarsson, G. Plan- och byggförordningen (2011:338). Karnov 2022-10-01 (JUNO).

Gustafsson, A. 2020. *Bygglovsboken*, 3 uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2020).

Webbsidor

Bohusläns Museum. u.å. *Idrottsplatsen*. Tillgänglig: <https://www.bohuslansmuseum.se/samlingar-och-historia/gamla-historiska-artiklar/idrottsplatsen/> [Hämtad 2023-02-13].

Brissman, C. & Rosell, C. u.å. *Crafoordhallen på Flyinge Kungsgård räddas, Crafoordiska stiftelsen*. Tillgänglig: <https://www.crafoord.se/utvaldabidrag/crafoordhallen-pa-flyinge-kungsgard-raddas/?cn-reloaded=1> [Hämtad 2023-02-07].

Faskunger, J. & Sjöblom, P. 2017. *Idrottens samhällsnytta – En vetenskaplig översikt av idrottsrörelsens mervärden för individ och samhälle*, Riksidrotts Förbundet. Tillgänglig: https://www.rf.se/download/18.7e76e6bd183a68d7b7114c8/1664975872556/FOU2017_1-Idrottens%20samh%C3%A4llsnytta.pdf [Hämtad 2023-05-01].

Furugren, B & Orava, G. 2023. *Ridsport*. Nationalencyklopedin (NE). Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/ridsport> [hämtad 2023-02-13].

Hästnäring i siffror. 2016. *Hästantal*. Tillgänglig: <https://hastnaringen-i-siffror.se/> [Hämtad 2023-02-07].

Lantbrukarnas Riksförbund. 2021. *Remissyttrande*. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/contentassets/493562691acb41b9bc68d607e7cefacc2/lantbrukarnas-riksforbund-lrf.pdf> [Hämtad 2023-04-28].

Majid, S. 2022. *Vad innebär rättsdogmatik?* Lawline. Tillgänglig: <https://lawline.se/answers/vad-innebar-rattsdogmatik> [Hämtad: 2023-05-17].

Nationalencyklopedin. 2023a. *Idrottsplats*. Tillgänglig: <https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/idrottsplats> [Hämtad 2023-02-08].

Nationalencyklopedin. 2023b. *Idrottsplats*. Tillgänglig: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/idrottsplats> [Hämtad 2023-02-08].

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

- Nationalencyklopedin. 2023. Paddock. Tillgänglig: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/paddock> [hämtad 2023-02-07].
- Nationalencyklopedin. 2023. *Ridhus*. Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/ridhus> [hämtad 2023-02-07].
- NCC. 2023. *Att anlägga en paddock*. Tillgänglig: <https://www.ncc.se/ballast/bygg-med-ballast/anlagga-en-paddock/> [Hämtad 2023-02-10].
- Nyberg, A. 2022. *Anläggningen på Flyinge måste söka nytt tillstånd*. Tidningen Ridsport. 2022-09-14 Tillgänglig: <https://www.tidningenridsport.se/anlaggningen-pa-flyinge-maste-soka-nytt-tillstand/> [Hämtad 2022-11-22].
- Olofsson, E. Lindroth, J. & Hellspong, M. 2023. *Idrott*. Nationalencyklopedin (NE). Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/idrott> [Hämtad 2023-02-08].
- Riksidrotts Förbundet. 2021. *Ett nytt regelverk för bygglov*. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/contentassets/493562691acb41b9bc68d607e7cefac2/riksidrottsforbundet.pdf> [Hämtad 2023-04-28].
- Riksidrottsförbundet. 2023. *Idrottsanläggningar och idrottsmiljöer*. Tillgänglig: <https://www.rf.se/rf-arbetar-med/idrottsanlaggningar-och-idrottsmiljoer> [Hämtad: 2023-05-11].
- Svensk ordbok. 2021. *Idrottsplats*. Tillgänglig: <https://svenska.se/tre/?sok=idrottsplats&pz=1> [Hämtad: 2023-05-12].
- Svensk ordbok. 2021. *Paddock*. Tillgänglig: <https://svenska.se/so/?id=159514&pz=7> [Hämtad: 2023-05-11].
- Svenska Ridsports förbundet. u.å. *Grenar*. Tillgänglig: <https://utbildning.sisuforlag.se/ridsport/utbildning/hastkunskap/hastkunskapssajten/om-ridsporten/grenar/> [Hämtad 2023-02-07].
- Svenska Ridsportförbundet. 2014. *Hästanläggning – en guide*. Tillgänglig: <https://ridsport.se/download/18.205c2fae184b3fef19545e3d/1669727341349/hastanlaggning-en-guide.pdf> [2023-01-16].
- Svenska Ridsports Förbundet. 2021. *Yttrande över betänkande SOU 2021:47 Ett regelverk för bygglov*. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/contentassets/493562691acb41b9bc68d607e7cefac2/svenska-ridsportforbundet-svrf.pdf> [Hämtad 2023-04-28].

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

Svenska Ridsports Förbundet. 2023. *Statistik*. Tillgänglig: <https://ridsport.se/om-oss/statistik> [Hämtad 2023-02-07].

Sveriges Kommuner och Regioner. 2019. *Anläggningsrapporten 2019 – idrott och fritid*. Tillgänglig: <https://rapporter.skr.se/anlaggningsrapporten-2019---idrott-och-fritid.html> [Hämtad 2023-04-29].

Synonymer. u.å. *Ridbana*. Tillgänglig: <https://www.synonymer.se/sv-syn/ridbana> [Hämtad 2023-02-07].

Wikenståhl, T. 2023. *Idrottsanläggning*. Nationalencyklopedin (NE). Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/idrottsanlaggning> [Hämtad 2023-02-08].

Wikipedia. 2023. *Anläggning*. Tillgänglig: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Anl%C3%A4ggning> [Hämtad 2023-02-08].

Wikipedia. 2023. *Idrottsplats*. Tillgänglig: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Idrottsplats> [Hämtad 2023-02-13].

Wikipedia. 2021. *Paddock*. Tillgänglig: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Paddock> [Hämtad 2023-02-10].

Wikipedia. 2021. *Ridhus*. Tillgänglig: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Ridhus> [Hämtad 2023-02-07].

Examensarbeten

Engberg, R. & Karlsson, M. 2011. *Konfliktförebyggande rekommendationer vid boende med närliggande hästhållning – Jämförelse av faktorer i Skåne läns rapport "Hästar och bebyggelse" mot faktorer beaktade i rättsfall avgjorda 2009 till 2011*. Högskolan i Gävle.

Nilsson, C. 2019. *Ekonomibyggnader för hästverksamhet – Prövning av 9 kap 3 § plan- och bygglagen (2010:900) i praktiken*. Lunds Tekniska Högskola.

Bilagor

Rättsfall	År	Typ av anläggning	Typ av lov	Krävdes det lov	Aktuell paragraf
KamR 1567-11	2011	Ridbana	Bygglov	Nej	PBL 8:1 8:2 1987
Nacka tingsrätt P 2224-13	2014	Ridbana	Bygglov	Nej	PBF 6:1
Vänersborgs Tingsrätt M 4063-10	2011	Ridbana	Bygglov	Nej	MB
Vänersborgs Tingsrätt P 4461-17	2018	Ridanläggning	Bygglov	Ja	PBF 6:1
MÖD P 1666-22	2021	Ridbana	Förhandsbesked --> bygglov	Ja	MB
MÖD P 8384-21	2022	Ridanläggning	Marklov/Bygglov	Nej	PBF 6:1
Nacka Tingsrätt P 8714-20	2020	Ridhus	Bygglov	Ja	PBL 9:3
MÖD P 49-15	2014	Ridhus	Bygglov	Ja	PBL 9:2
HovR P 13428-19	2020	Ridhus	Bygglov	Nja	PBL 9:14
Vänersborgs Tingsrätt P 497-15	2015	Ridhus	Bygglov	Ja	PBL 9:31
Växjö Tingsrätt P 327-14	2014	Ridanläggning	Bygglov	Ja	PBL 9:31
Vänersborgs Tingsrätt M 3756-13	2014	Ridhus/stall	Bygglov	Ja	MB
Vänersborgs Tingsrätt P 1602-22	2022	Ridhus	Bygglov	Ja	PBL 9:31
Växjö Tingsrätt P 1020-20	2020	Ridhus/tre boxar	Förhandsbesked	Ja	PBL 2:9
MÖD P 11755-20	2021	Ridhus	Förhandsbesked	Ja	PBL 9:31 MB
Växjö Tingsrätt P 2220-13	2013	Ridanläggning	Bygglov/Detailjplan	Ja	PBL 2:4
Nacka Tingsrätt P 5618-17	2018	Paddock/Ridhus	Bygglov	ridhus-ja, paddock-nej	PBL 2 kap
Vänersborgs tingsrätt P 3558-15	2015	Paddock	Förhandsbesked	Nej	PBL 2 kap, 9:31
Växjö tingsrätt M 1659-18	2018	Paddock	Bygglov	Nej	MB
Vänersborgs Tingsrätt P 285-15	2015	Paddock	Bygglov	Nej	PBL 2kap, 9:31

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

Vänersborgs tingsrätt P 4687-16	2019	Paddock	Förhandsbesked	Nej	PBL 2kap, 9:31
Vänersborgs tingsrätt F 2354-21	2022	Ridhus	Bygglov	Ja	PBL 9:3
MÖD M 9075-20	2021	Ridhus	Bygglov	Ja	Naturvårdslagen
Växjö tingsrätt P 6339-21	2022	Ridanläggning	Bygglov/marklov	Ja	PBL9:30,35 2kap
Rå 1995 ref. 93	1995	Ridhus	Bygglov	Nej	ÄPBL 8:1
Nacka tingsrätt M 5898-11	2002	Ridhus	Bygglov	Nej	ÄPBL 8:1
Växjö tingsrätt P 2996-14	2014	Ridhus	Bygglov	Ja	PBL 2kap, 9:31
Nacka tingsrätt P 5209-14	2014	Ridhus	Bygglov	Ja	PBL 2kap, 9:31
Nacka tingsrätt M 4129-11	2011	Ridhus/boxar	Förhandsbesked och bygglov	Ja	ÄPBL 8kap
Växjö tingsrätt P 1130-22	2022	Ridhus	Förhandsbesked	Ja	PBL 2kap, 9:31
Nacka tingsrätt P 3578-16	2016	Ridhus	Förhandsbesked	Oklart, vidare prövning	PBL 9:2,3
Nacka tingsrätt P 8469-19	2020	Ridhus	Bygglov	Man prövade inte det	PBL 9:31, 12:8
Nacka tingsrätt P 840-22	2022	Ridhus	Bygglov	Ja	PBL 9:31
Växjö Tingsrätt P 5857-22	2023	Ridhus	Förhandsbesked	Ja	MB, PBL 9:31
RÅ 2005 ref.53	2005	Ridhus	Bygglov	Ja, men två skiljaktiga	ÄPBL 8:1
Vänersborgs tingsrätt P 703-15	2015	Ridhus	Förhandsbesked	Ja	PBL 9:31
Växjö tingsrätt P 4878-15	2016	Ridhus	Bygglov	Nej	PBL 9:3
Växjö tingsrätt P 4731-16	2016	Ridhus	Förhandsbesked	Ja	PBL 9:31, kap2
Nacka tingsrätt P 186-15	2015	Ridhus	Bygglov	Ja	PBL 9:2,3
KamR 770-08	2008	Ridhus	Bygglov	Ja	ÄPBL 8:1
MÖD P 7408-21	2022	Ridhus	Förhandsbesked	Ja	PBL 9:17, 2 kap
Vänersborgs tingsrätt P 650-15	2015	Ridhus	Förhandsbesked	Ja	PBL 9:31

När infaller lovplikten för ridanläggningar?

RÅ 1997 not.100	1997	Ridanläggning	Förhandsbesked	Ja	Oklart
Vänersborgs tingsrätt P 5188-22	2023	Ridhus	Förhandsbesked	Ja	MB och PBL 9:17
Nacka tingsrätt P 5537-22	2023	Ridhus	Bygglov	Ja	PBL 9:31